Ազգ
Azg
28 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 2004 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 169 (3100)

Պրոդի. Հայաստանի խնդիրը նախապայման չէ, բայց կարող է դառնալ

Եվրոհանձնաժողովի նախագահ Ռոմանո Պրոդին Թուրքիայի վարչապետ Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանի հետ անցած շաբաթավերջին ունեցած բանակցություններում, ըստ թուրքական «Սաբահ» օրաթերթի, ասել է, որ Հայաստանի հետ սահմանի բացումը նախապայման չէ Թուրքիայի Եվրոմիությանն անդամակցության ճանապարհին: Պրոդին, մյուս կողմից, ասել է, որ Հայաստանի հետ ունեցած խնդիրները կարող են երեւան գալ Թուրքիայի Եվրոմիությանն անդամակցության գործընթացում: Իր հերթին Էրդողանն ասել է, որ Թուրքիան մտադիր է բարիդրացիական հարաբերություններ պահպանել իր բոլոր հարեւանների հետ:

Սեպտեմբերի 19-ին Երեւանում Պրոդին չէր բացառել, որ հայ-թուրքական փակ սահմանների հարցը ժամանակի ընթացքում կարող է ընդգրկվել ԵՄ-ին անդամակցելու համար Թուրքիային առաջադրվող նախապայմանների շարքում: Վերջին շրջանում Հայաստանի արտգործնախարարը եւ պաշտպանության նախարարը նկատել են, որ Հայաստանի համար Թուրքիայի անդամակցությունը ԵՄ-ին նախընտրելի է:

Իլհամ Ալիեւը Հայաստանին մեղադրեց «թմրանյութերի եւ զենքի առեւտրի, ահաբեկիչներին ապաստան տալու» մեջ

Մինչդեռ Ադրբեջանի կապը միջազգային ահաբեկչությանը հաստատվում է շատ փաստերով

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Ինչպես խոսացել էր նախապես, Իլհամ Ալիեւը ՄԱԿ-ի Գլխավոր ասամբլեայի 59-րդ նստաշրջանի իր ելույթն ամբողջությամբ նվիրեց Լեռնային Ղարաբաղին՝ Հայաստանին մեղադրելով Ադրբեջանի տարածքի 20 տոկոսը զավթելու եւ այդ տարածքներում թմրանյութերի ու զենքի անօրինական առեւտուր իրականացնելու, ահաբեկիչներին ապաստան տալու մեջ: Ալիեւի ելույթի տեքստը գրեթե կրկնությունն է նրա՝ Ստամբուլի ՆԱՏՕ-ի գագաթաժողովում ունեցած ելույթի, այն տարբերությամբ, որ Նյու Յորքում Ադրբեջանի նախագահը մոռացավ հիշատակել «հայերի իրականացրած 32 ահաբեկչական գործողությունները»:

Հայաստանի արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը ՄԱԿ-ի ԳԱ 59-րդ նստաշրջանում ելույթ կունենա սեպտեմբերի 29-ին եւ պատասխան կտա Ալիեւի «պնդումներին»: Հարեւան հանրապետության նախագահին ահաբեկչության մեջ մեղադրում է մի երկրի, որի անունն ուղղակի կամ անուղղակի որեւէ կերպ չի շոշափվել որեւէ զեկույցում, մինչդեռ Ադրբեջանի կապը միջազգային ահաբեկչության, այդ թվում՝ Ուսամա բեն Լադենի հետ հաստատվել է բազմիցս:

Տես էջ 2

ՄԻՏՊԵՏԱԿԱՆ

Հայաստանը դեմ է Թայվանի անկախությանը

Իսկ Չինաստանը կողմնակից է ղարաբաղյան խնդիրը միջազգային իրավունքի ընդունված նորմերի հիման վրա կարգավորելուն

«Հայկական կողմը հաստատում է, որ Չինաստանի Ժողովրդական Հանրապետության կառավարությունը ողջ Չինաստանը ներկայացնող միակ օրինական կառավարությունն է: Թայվանը Չինաստանի անբաժանելի մասն է: Հայաստանը հաստատում է Թայվանի հետ որեւէ պաշտոնական հարաբերություն չհաստատելու եւ պաշտոնական բնույթի շփումներ չիրականացնելու իր հավաստիացումը՝ հանդես գալով Թայվանի ցանկացած ձեւի անկախության դեմ», ասվում է Հայաստանի եւ Չինաստանի նախագահների Պեկինում ստորագրած համատեղ հռչակագրում:

Ըստ «Մեդիամաքսի», հռչակագրում պաշտոնական Պեկինը «պաշտպանում է Լեռնային Ղարաբաղի խնդրի խաղաղ կարգավորումը, այս ուղղությամբ կատարվող միջազգային հանրության ջանքերը եւ հույս հայտնում, որ ղարաբաղյան խնդիրը որքան հնարավոր է շուտ կստանա իր արդար եւ ռացիոնալ կարգավորումը միջազգային իրավունքի՝ բոլորի կողմից ընդունված նորմերի հիման վրա»:

Պետական այցով Չինաստանում գտնվող նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը եւ նրա չին գործընկեր Խու Ձինտաոն ստորագրած համատեղ հռչակագրում կարեւորել են ՄԱԿ-ի դերն աշխարհում խաղաղության պահպանման գործում: ՄԱԿ-ի կանոնադրության հիմնական նպատակները եւ սկզբունքները եղել ու մնում են անկյունաքարային նորմ, որին պետք է հետեւել միջազգային հարցերի կարգավորման գործում, ասվում է հռչակագրում:

Ծառայո՞ւմ են արդյոք այգիներն ու պուրակները երեւանցուն

«Ազգ» օրաթերթի պատվերով սեպտեմբերի 12-21-ը անցկացվել է սոցիոլոգիական հեռախոսային հարցում Երեւանի հասարակական այգիների վերաբերյալ: Երեւանի Կենտրոն, Արաբկիր, Մալաթիա-Սեբաստիա, Նոր Նորք համայնքների բնակիչների շրջանում հարցումն իրականացրել է Է. Ջավարյանը՝ իր մշակած ավտոմատացնող ինֆորմացիոն տեխնոլոգիայի միջոցով: Սոցիոլոգիական հարցման մեջ ներգրավվել է 500 քաղաքացի: Հարցերին ընդհանրապես հրաժարվել է պատասխանել 103 մարդ: Հարցվողների գերակշիռ մասը Կենտրոն համայնքից է (132 մարդ՝ 33,2 տոկոս), ուր հանգստի կանաչ տարածքները համեմատաբար շատ են, հաջորդում են Արաբկիր համայնքը (107 մարդ՝ 27 տոկոս), Մալաթիա-Սեբաստիան (94 մարդ՝ 23,7 տոկոս) եւ Նոր Նորքը (64 մարդ՝ 16,1 տոկոս):

Հարցվածների 74,8 տոկոսի պատկերացմամբ, երեւանյան այգիներն ու պուրակները նախ եւ առաջ պետք է ավելի կանաչապատ դառնան: Մասնավորապես օտարայի այգու պարագայում 43,6 տոկոսը իբրեւ խնդրի լուծման ուղի առաջարկում է սրճարանների քանակի կրճատումը: Հարցվածների միայն 37 տոկոսն է ժամանակ առ ժամանակ հանգստանալու նպատակով օգտվում հասարակական այգիներից ու պուրակներից: Ավելի հաճախ այգիներ չայցելելու պատճառը 51,6 տոկոսը, անկախ թվարկած թերություններից, համարում է ժամանակի պակասը:

Հանրային հանգստի համար ամենից մատչելի հասարակական այգիների ու պուրակների վերաբերյալ սոցիոլոգիական հարցման արդյունքներին ավելի մանրամասն ծանոթացեք «Ազգի» առաջիկա համարներից մեկում:

Կ. Գ.

ԵԱՀԿ գրասենյակն անցկացրել է հերթական դիտարկումը հայ-ադրբեջանական սահմանագծում

ԵՐԵՎԱՆ, 27 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Սեպտեմբերի 24-ին ԵԱՀԿ Հայաստանի գրասենյակը հերթական դիտարկումն է անցկացրել հայ-ադրբեջանական սահմանագծում՝ Տավուշի մարզի Բերքաբեր եւ Ադրբեջանի Ղազախի վարչական տարածքի Միզամլու բնակավայրի մերձակայքում: Սահմանային հատվածի նույն տեղամասում թվով չորրորդ դիտարկման անցկացումը պայմանավորված էր վերջերս այդ հատվածում իրավիճակի կտրուկ սրմամբ:

Ինչպես հայտնում են ՀՀ պաշտպանության նախարարության լրատվության եւ քարոզչության վարչությունից, Հայաստանի տարածքից դիտարկումն անցկացրել են ԵԱՀԿ գործող նախագահի անձնական ներկայացուցիչ դեսպան Անջեյ Կասպրշիկը, նրա դաշտային օգնականներ Քենեթ Փիկլը (Մեծ Բրիտանիա) եւ Պիտեր Քեյը (Մեծ Բրիտանիա), իսկ Ադրբեջանի տարածքից՝ Իմրե Պալատինուսը (Հունգարիա) եւ Միրոսլավ Վիմետալը (Չեխիա):

Դիտարկման ընթացքում տեղի են ունեցել սահմանագծին մոտեցած ԵԱՀԿ խմբերի եւ նրանց ուղեկցող Հայաստանի ու Ադրբեջանի պաշտպանության եւ արտաքին գործերի նախարարությունների ներկայացուցիչների փոխադարձ շփումներ: Արդյունքում, հայկական կողմը պնդել է դեռ Նախիջեւանում արտահայտած այն կարծիքը, որ ԵԱՀԿ հովանու ներքո անցկացվող դիտարկումները տալիս են իրենց դրական արդյունքները, առաջարկել ռադիոկապով շփումներից անցնել կենդանի շփումների: Դեսպան Կասպրշիկը ողջունել է այդ առաջարկը եւ հույս հայտնել, որ մոտ ապագայում ԵԱՀԿ-ն կմիջնորդի նման հանդիպման կայացմանը: ԵԱՀԿ ներկայացուցիչները տեղեկացվել են նաեւ, որ ի տարբերություն նախորդ դիտարկումների, այս անգամ իրավիճակը սահմանագծում անհամեմատ հանգիստ է:

ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Գյումրիում երկրորդ անգամ նշվեց Քաղաքի օրը

Նոր ավանդույթ ավանդապահ քաղաքում

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

Ավանդաշատ ու ավանդապահ Գյումրիում հաստատվում է եւս մի ավանդույթ՝ սեպտեմբերի վերջին շաբաթ օրը արդեն երկրորդ անգամ նշված «Քաղաքի օրը»: Տոնակատարություն, որն, անշուշտ, նաեւ քաղաքի դանդաղ, բայց հաստատուն վերհառնումի ջայլերն արձանագրելու խորհուրդն ունի: «Օրվան» հյուր էին եկել ԱԺ պատգամավորներ, կառավարության անդամներ, դեսպաններ, մայրաքաղաքի եւ այլ համայնքների ու մարզերի պատվիրակներ, հանրապետության գիտության ու մշակույթի գործիչներ, որոնց գյումրեցիները բնակավայրի հարազատին մոտ դիմավորեցին աղուհացով, զուռնադհոլով, Գյումրվա ֆայտոնով ու սրտառուչ խոսքով:

Առավոտյան կարծատեւ այցով քաղաք էր ժամանել հանրապետության նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը: Երկրի ղեկավարը ժամանակի սղության պատճառով հնարավորություն չունեցավ մասնակցելու զանգվածային միջոցառումներին, բայց ներկա եղավ Գյումրու համար իր տեսակի մեջ առանձնապես կարեւոր մի ձեռնարկման՝ նախկին էլեկտրատեխնիկական գործարանի տարածքում «Հովըլիթ-բրիլ» ՍՊԸ-ի շինաքարերի մշակման արտադրամասի բացմանը:

Տես էջ 3

Արժույթի արտահանման եւ ներմուծման լիակատար ազատականացումը ֆինանսական մեծ արտահոսքի չի հանգեցնի

Հավաստացած է Տիգրան Սարգսյանը

«Արժութային կարգավորման եւ արժութային վերահսկողության մասին» օրենքը ոլորտում ազատականություն եւ դրամի ամրապնդում է ենթադրում, համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահ Տիգրան Սարգսյանի հավաստիացումների: Օրենքը լիակատար ազատություն է տալիս արժույթի արտահանման եւ ներմուծման հարցում: Նախկինում արժույթի արտահանման մինչեւ 10 հազար դոլարի սահմանափակումն այս օրենքի համաձայն չի գործի: Ցանկության դեպքում ռեզիդենտներն ու ոչ ռեզիդենտները կկարողանան առանց որեւէ սահմանափակման եւ առանց հայտարարագրման ՀՀ առաքել, փոխադրել, ներմուծել եւ ՀՀ-ից փոխադրել, առաքել, արտահանել արժութային արժեքներ:

Արժույթները բնականաբար դրամ, ՀՀ կամ արտարժույթով արտահայտված վճարային արժեթղթերը, արտարժույթը, բանկային ոսկին են: Վերջինիս՝ ոսկու պաշարների վաճառքը Տիգրան Սարգսյանը բնորոշեց որպես ԿԲ խորհրդի ստրատեգիական որոշում եւ հաջող իրականացված գործարք, որի ճիշտ ու ժամանակին իրականացման շնորհիվ 3,5 մլրդ դրամի եկամուտ է ապահովվել: Սարգսյանի հավաստմամբ, միջազգային շուկայում կայունությունը կորցրած ոսկին բոլորովին եկամուտ չէր բերում եւ բացի այդ ՀՀ-ի նման երկրում, ուր արտաքին պարտքը երկու անգամ

մեծ է ՀՆԱ-ից, ուղղակի անիմաստ է ԿԲ-ում ոսկու պաշարների առկայությունը: Մոտ ապագայում էլ, ԿԲ նախագահի հավաստմամբ, ՀՀ-ն չի պատրաստվում ոսկու պաշարներ ձեռք բերել: Սակայն սա չի նշանակում, թե ոսկու արժեքն ու անհրաժեշտությունը միջազգային շուկայում կորել են: Պարզապես Տիգրան Սարգսյանը որոշեց բացատրել, որ ԿԲ-ում ոսկով արտահայտված արժույթի առկայությունն աննպատակահարմար է: Օրինակ բերվեցին հարեւան հանրապետությունները, որոնք չունեն եւ չեն էլ ունեցել ոսկու պաշարներ: Սակայն դա չի խանգարել ազգային արժույթի արժեքի ամրապնդմանը դոլարի նկատմամբ:

Այսքանը տրվեց որպես միջանկյալ պարզաբանում, իսկ ներկայացվող օրենքի հաջորդ դրական արտահայտումը վերահսկողության ֆունկցիայի հստակ բաշխումն է կենտրոնական բանկի, կառավարության, հարկային եւ մաքսային ծառայությունների միջեւ: Տիգրան Սարգսյանը հավաստացած է, որ արժույթի ներմուծման եւ արտահանման ազատականացումը ֆինանսական միջոցների մեծ արտահոսքի չի հանգեցնի:

ՀՀ եւ ՌԴ կենտրոնական բանկերի վարկային կազմակերպությունների գործունեությունը վերահսկելու վերաբերյալ համաձայնագրի վավերացմանը ԱԺ ՄԱԿ խմբակցությունը չմասնակցեց՝ պատճառաբանելով, թե նման համագործակցությունը կարող է բերել բանկային գաղտնիքի բացահայտման, ինչը ցանկալի չէ յուրաքանչյուր երկրի համար: Չբացառելով նման հեռանկարը, Տիգրան Սարգսյանը համաձայնագրի առկայությունը կարեւորեց, որ երկու երկրներն էլ միմյանց բանկային համակարգերում ֆինանսական միջոցներ ունեն եւ դրանց վերահսկողությունն անհրաժեշտ է: Իսկ բանկային գաղտնիքի բացահայտման հեռանկարն, ըստ Տիգրան Սարգսյանի, չի կարող վտանգ պարունակել, քանի որ այդ հարցում էլ երկու երկրները գտնվում են հավասար իրավիճակում:

ՆՈՒՆԵ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Իլհամ Ալիեւը Հայաստանին մեղադրեց «թմրանյութերի եւ զենքի առեւտրի, ահաբեկիչներին ապաստան տալու» մեջ

1-ին էջից

Սեպտեմբերի 11-ի ահաբեկչությունից հետո ԱՄՆ Կոնգրեսը հրապարակեց այն 34 երկրների անունները, որոնք կապեր են ունեցել ահաբեկչական «Ալ Ղաիդա» կազմակերպության հետ: Անդրկովկասյան երեք հանրապետություններից այդ 34-ի մեջ չի նշվում միայն Հայաստանի անունը: Ուսամա բեն Լադենի կապերն Ադրբեջանի հետ սկսվել են 90-ական թվականների կեսերից, գրում է ադրբեջանցի լրագրող Սամիր Ռագիմովը Լոնդոնի «Խաղաղության եւ պատերազմի ինստիտուտի» հրատարակչությունում: 1998 թ. նախագահ Բիլ Քլինթոնն անձնական նամակ է հղել Հեյդար Ալիեւին՝ շնորհակալություն հայտնելով մի քանի ծայրահեղականների ձերբակալման առիթով: Բաքվի «Էխոն» գրում է, որ Ադրբեջանում հաստատված ծայրահեղական խմբավորումների գործունեությունը հասնում է Խորհրդային Միության փլուզման օրերը:

Բաքվում հրատարակվող «Յոմիեթ» թերթը պնդում է, որ առնվազն ահաբեկչական յոթ կազմակերպություններ կենտրոններ ունեն Ադրբեջանում: Ամերիկյան «Վաշինգտոն պրոֆայլ» լրատվական կենտրոնը 2002 թ. հունիսի 26-ին գրեց, որ դեռ 80-ական թթ. վերջին «Ալ Ղաիդան» Բաքվում բացեց գրասենյակ եւ աջակցեց Ադրբեջանին՝ Լեռնային Ղարաբաղի դեմ մղած պատերազմում: 2002 թ. ապրիլին բրիտանական «Ֆայնենշլ թայմս»-ը գրեց, որ Չեչնիայում սպանված ահաբեկիչ Խաթաբը եւ Ադրբեջանի կողմից կռվել է Ղարաբաղի դեմ: Նույն տարվա հուլիսին ամերիկյան «Ուոլ սթրիթ ջոռնըլը» գրեց աշխարհի թիվ երկու ահաբեկիչ Այման ալ Զավահիրիի մասին, թե ինչպես է «Իսլամական ջիհադի» առաջնորդը Մալայզիայից Բաքվով հասել Դաղստան, այնտեղ ձերբակալվել, ապա կրկին Բաքվով անցել Աֆղանստան՝ բեն Լադենի մոտ: 1996 թ. Բաքվում ահաբեկչական «Իսլամական ջիհադն» այլ ծայրահեղական կազմակերպությունների հետ ուներ իր գրասենյակը:

Վաշինգտոնի Ջոն Հոփկինսի համալսարանի 2002 թ. հուլիսի 17-ի հրապարակման մեջ նշվում է. «Հաշվի առնելով Ադրբեջանի աշխարհագրական բարենպաստ դիրքը, «Ալ Ղաիդան» իր մասնաճյուղը բացեց Բաքվում եւ նույնիսկ ծրագրեց Ադրբեջանում ԱՄՆ դեսպանատան շենքի պայթեցումը»: Կենտրոնական հետախուզական վարչության ձեռքն անցած բեն Լադենի հեռախոսային խոսակցությունների ցուցակից պարզ է դարձել, որ 1996–98 թթ. նա 60 անգամ զանգահարել է Բաքու: 1998 թ. Քենիայի եւ Տանզանիայի ամերիկյան դեսպանատների պայթեցումները եւս համակարգվել են Բաքվից: Լոնդոնի «Պատերազմի եւ խաղաղության ինստիտուտի» հրապարակման մեջ նշվում է, որ մինչեւ 1999 թ. արդեն ծանրակշիռ ապացույցներ կային, որ Ադրբեջանն օգտագործվում է որպես «Ալ Ղաիդայի» բազա:

Նկատենք, որ վերոնշյալ փաստերն արձանագրվել են այն տարիներին, երբ Ադրբեջանի նախագահն Իլհամ Ալիեւի հայրն էր: Ի դեպ, այն օրը, երբ Նյու Յորքում կրտսեր Ալիեւը Հայաստանին մեղադրում էր ահաբեկչության մեջ, Ռուսաստանը հերթական անգամ հաստատեց, որ Ադրբեջանում եւ Վրաստանում կան ուժեր, որոնք ակտիվորեն աջակցում են Չեչնիայում հաստատված միջազգային ահաբեկիչներին: Դեռ սեպտեմբերի 15-ին Ռուսաստանը մասամբ փակել էր Ադրբեջանի հետ սահմանը, այդ որոշումը պայմանավորելով Հյուսիսային Կովկասում վերջին շրջանում տեղի ունեցող ահաբեկչական գործողությունների փաստով: Ռուսները պնդում են, որ Բաքվի միջազգային իսլամական բարեգործական «Ալ Հարամեյն» կազմակերպությունն այսօր եւս շարունակում է օժանդակել Չեչնիայում կռվող վարձկաններին:

ԶԼՄ-ների դերը կոռուպցիայի դեմ պայքարում

Սեպտեմբերի 25-26-ը Ծաղկաձորի ԵՊՀ հանգստյան տանը «Ազատականացման գործընթացների մոնիտորինգի ազգային կենտրոն» ՀԿ-ն (նախագահ՝ Լուսինե Մարգարյան) կազմակերպել էր սեմինար, որի խորագիրն էր՝ «ԶԼՄ-ների դերը կոռուպցիայի դեմ պայքարում, պետական մարմինների գործունեության թափանցիկությունը եւ տեղեկատվության մատչելիությունը»: Սեմինարին մասնակցում էին հասարակայնության հետ կապերի վարչության ղեկավարներ, լրագրողներ, հյուրեր: Ողջույնի խոսքով մասնակիցներին եւ կազմակերպիչներին դիմեց ԵԱՀԿ հայաստանյան գրասենյակի ներկայացուցիչ Արթուր Խաչատրյանը՝ փոխանցելով ԵԱՀԿ դեսպան Վլադիմիր Պրյախինի ողջույնի ուղերձը, ուր նշված էր, որ ԵԱՀԿ-ն մեծ ուշադրություն է դարձնում ռազմավարության ծրագրի իրագործմանը եւ պատրաստակամ է աջակցելու...

ՀՀ ԱԺ նախագահի տեղակալ, հակակոռուպցիոն խորհրդի անդամ Վահան Հովհաննիսյանը հանդես եկավ «Քաղաքացիական հասարակության դերը հակակոռուպցիոն պայքարի գործում» թեմայով, որով էլ կարեւորեց ինքնակառավարվող քաղաքացիական հասարակության դերը:

Հաջորդ զեկուցման թեման էր «Տեղեկատվության ազատության վերաբերյալ ՀՀ օրենսդրության դերը հակակոռուպցիոն ծրագրում», որը ներկայացրեց տեղեկատվության իրավունքի ինստիտուտի տնօրեն Կարեն Անդրեասյանը:

ՀՀ նախագահի խորհրդական, հակակոռուպցիոն խորհրդի անդամ Բագրատ Եսայանի ելույթի թեման էր՝ «ԶԼՄ-ների դերը ՀՀ հակակոռուպցիոն ռազմավարության ծրագրի իրականացման գործում», որով նա նույնպես կարեւորեց լրագրողների դերը եւ նշեց, որ կոռուպցիան կոնկրետ հանցագործություն չէ, ունի բազմաթիվ պատճառներ՝ պատմական, օրվա հոգեբանական, սոցիալական, բարոյական վիճակից բխող, օրենսդրական եւ այլն:

«Տեղեկատվության ձեռքբերման խոչընդոտներ օրենսդրական դաշտի բացակայությո՞ւն, թե՞ պետական պաշտոնյաների կամայականություններ» թեմայով եւ հստակ օրինակներով իր զեկույցը ներկայացրեց «Հետաքննող լրագրողներ» ՀԿ վարչության անդամ Սառա Պետրոսյանը՝ ընդգծելով մի քանի գերատեսչությունների ղեկավարների կամայականությունները:

«Հասարակայնության հետ կապերի բաժինե՞ր, տեղեկատվության մատչելիությո՞ւն, թե՞ պատնեշ տեղեկատվության ձեռքբերման գործում» թեմայով հետաքրքրական վերլուծություն ներկայացրեց «Առկա» լրատվական գործակալության տնօրեն Կոնստանտին Պետրոսովը:

ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագրի ներկայացուցիչ Արտակ Սաղաթելյանը տեղեկացրեց, որ ՄԱԿ-ը նույնպես անց է կացնում հատուկ ուսումնասիրություն ՀՀ 8 մարզերում՝ կրթության եւ առողջապահության ոլորտներում կոռուպցիոն երեւույթները վեր հանելու ուղղությամբ:

Սեմինարի ընթացքում կազմակերպիչները ներկայացրին նաեւ վերը նշված թեմաներով հարցման արդյունքները, որը անցկացվել էր Երեւանի բուհերի դասախոսների, ասպիրանտների, մագիստրոսների շրջանում (500 հարցվող): Հարցվածների ճնշող մեծամասնությունը կարծում է, որ կոռուպցիան անբավարար կամ թերի է լուսաբանվում (85 տոկոս), որը մեծ թիվ է ու տեղիք է տալիս խորհելու: Ուշագրավ էր, որ սեմինարի կլոր սեղանի քննարկումները եւ հասարակայնության հետ կապերի պատասխանատուները մեղադրում էին մեկմեկու՝ տեղեկություն չտրամադրելու, օպերատիվ նյութերի ուշացման եւ տրամադրված մամլո հաղորդագրության թերիության ու չհրապարակման մեջ: Սեմինարի ավարտին երկուստեք պայմանավորվեցին աշխատել ավելի օպերատիվ եւ թափանցիկ: Հուսանք, որ ինչ-որ չափով դա կիրականանա:

ՄԱՐԻՆԵ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ

Հայաստանի ազգային փոքրամասնությունների գերակշիռ մասի մայրենի լեզուն ռուսերենն է

Տարածաշրջանային կամ ազգային փոքրամասնությունների լեզուների եվրոպական խարտիայի համաձայն Հայաստանի ներկայացրած զեկույցում ասված է, որ որոշ ազգային փոքրամասնություններին բնորոշ է իրենց իրավունքների թերարժեք օգտագործումը, ասել է թե իրավունքները կան, հնարավորությունները նույնպես, բայց ազգային փոքրամասնությունները դրանք միշտ չեն օգտագործում: Ըստ 2001 թվականի մարդահամարի, ազգային փոքրամասնությունները կազմում են Հայաստանի բնակչության 2,2 տոկոսը:

Եվրախորհուրդն ամենից առաջ մտահոգված է ազգային փոքրամասնությունների լեզուների պաշտպանության խնդիրներով, իսկ Հայաստանում խնդիրն առանձնահատուկ է նրանով, որ ոչ բոլոր ազգային փոքրամասնություններն են նախապատվությունը տալիս իրենց ազգային լեզուներին, ինչը կառավարության աշխատակազմին կից ազգային փոքրամասնությունների եւ կրոնական հարցերի վարչության պետ Հրանուշ Խառատյանի ասելով, խորհրդային ժամանակներից եկող ավանդույթ է: Բացի այդ՝ «Հայաստանի այսօրվա սոցիալ-տնտեսական ոչ բարվոք վիճակը որոշ ազգային փոքրամասնությունների թելադրում է լեզուների իրավունքի փնտրտումն իրականացնել այն լեզուների միջոցով, որոնք իրենց երեխաներին հետագայում ավելի լայն ասպարեզ կտան, քան հայերենն ու իրենց էթնիկ լեզուն: Նրանց համար նախընտրելի լեզուն ռուսերենն է», ասաց նա Երեւանի Վ. Բրյուսովի անվան պետական լեզվաբանական համալսարանի եւ Եվրոպական խորհրդի անցկացրած երկօրյա սեմինարում, որը նվիրված էր տարածաշրջանային լեզուների կամ ազգային փոքրամասնությունների լեզուների եվրոպական խարտիային:

Ըստ վարչության անցկացրած հետազոտությունների, Հայաստանի տարածքում ապրող ասորիների 90 տոկոսն է իր ազգային լեզուն համարում մայրենի, եզդիների՝ 80 տոկոսը, հույների՝ 58 տոկոսը, քրդերի՝ 78 տոկոսը, այսինքն՝ ազգային փոքրամասնություններից ոչ մեկի համար մայրենի լեզուն 100 տոկոսով էթնիկ լեզուն չէ, նրանք իբրեւ մայրենի լեզու ընդունում են ռուսերենը: Հայերենն իրենց մայրենի լեզուն համարող այլազգիները շատ քիչ են, դրանք հատկապես հանդիպում են եզդիների, հույների, ասորիների միջավայրում:

Իբրեւ առաջին խնդիր տկն Խառատյանը նշեց, որ Հայաստանում ապրում են 40 620 եզդիներ եւ 1519 քրդեր, եւ բոլորին հայտնի է, որ «քրդերը վիճարկում են եզդիների այդպիսին կոչվելու իրավունքը: Այդ խնդիրը պետք չէ շրջանցել, որովհետեւ մեր հանրապետությունը որդեգրել է յուրաքանչյուրին ճանաչել այն ազգությամբ, որն ինքն է ընտրում: Չնայած դրան, այդ խնդիրը գոյություն ունի գործնական կյանքում: Եզդիների եւ քրդերի մեծ մասն ապրում է նույն գյուղերում, հաճախում նույն դպրոցները, իրականում խոսում նույն՝ քուրմանջի լեզվով, սակայն առ այսօր լուրջ դասագրքերի խնդիր կա, քանի որ նրանցից յուրաքանչյուրը պնդում է, թե դասագրքերը պետք է կոչվեն իրենց էթնիկ խմբի անունով: Դրա լուծումը պետք փնտրել եզդիական եւ քրդական համայնքների ղեկավարների եւ ներկայացուցիչների հետ», ասաց նա:

Կրթության նախարարության օպտիմալացման ծրագրով գյուղական բնակավայրերում փակվել են ազգային փոքրամասնությունների 16 դպրոցներ, վարչությունը դիմել է կառավարությանը եւ մի քանի դպրոցներ ընդգրկելու այդ ցանկում, որովհետեւ աշակերտների թիվը չափազանց քիչ է: Դրա հետ մեկտեղ ազգային փոքրամասնությունների մի քանի դպրոցները բարեկարգվում են, ապահովվում դպրոցական գույքով: Արդեն շահագործման է հանձնվել Շամիրամի դպրոցը, իսկ Ալագյազի դպրոցը կառուցվում է:

Սեմինարի ընթացքում հնչեցին լեզուների եվրոպական խարտիային նվիրված տարբեր ելույթներ, որոնց ընթերցմամբ հանդես եկան Եվրախորհրդի տեղական եւ տարածաշրջանային ժողովրդավարության համագործակցության վարչության ղեկավար Ֆիլիպ Բլերը, Գլազգոյի համալսարանի ներկայացուցիչ Ռոբերտ Դունբարը (Մեծ Բրիտանիայի եւ Հյուսիսային Իռլանդիայի միացյալ թագավորություն), Դեուստոյի համալսարանից՝ Էդուարդո Ռուիզ Վիեյտեզը (Իսպանիա):

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԳ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետութեան 47
Ֆաքս 374 1 562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ 529221
Լրագրողների սենեակ /հեռ 581841
Համակարգչ. ծառայութիւն /հեռ 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն /հեռ 529353
Համակարգչային շարուածք
«Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խստիւ արգելւում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

Երեւանը դրոշ ու օրհներգ ունեցավ

«Էրեբունի-Երեւան» երգը մնաց անգերազանցելի

Երեւանի արդեն պաշտոնապես հաստատված դրոշի կենտրոնում զինանշանն է, սրա բրոնզագույն ու ծիրանագույն խորքի վրա թեւավոր առյուծի պատկերն է, առյուծի գլխին թագ է՝ կենաց ծառի պատկերով, ձեռքին՝ իշխանության գավազանը, կրծքի հավերժության նշանի վրա՝ Արարատ լեռան պատկերը: Ներքեւում բրոնզագույն տառերով դրոշմված է՝ Երեւան: Դրոշը ճերմակ է՝ իբրեւ մաքրության ու պարզության խորհրդանիշ: Զինանշանը շրջապատված է 12 եռանկյունիներով, յուրաքանչյուրը պատմական մի մայրաքաղաքի խորհրդանիշ է: Այսպիսին է լինելու Երեւանի դրոշը, որի փոքրիկ պատկերը երեկ առաջին անգամ լրագրողներին ներկայացրեց փոխքաղաքապետ Արման Սահակյանը:

Հոկտեմբերի 13-ից 16-ը անցկացվելիք Էրեբունի-Երեւան տոնակատարությանը նվիրված ասուլիսը նա սկսեց աչքալուսանքով: Նոր էր վերադարձել Երեւանի խորհրդի նիստից, ուր պաշտոնապես հաստատվել էին Երեւանի դրոշն ու օրհներգը:

Մայրաքաղաքի զինանշանն ընդունվել է 1995 թ., Ալբերտ Սոխիկյանի հեղինակությամբ: Երեւանի խորհրդի երեկվա նիստում հաստատվել է նաեւ զինանշանի գծապատկերի նոր, փոփոխված տարբերակը: Դրոշի վրա լինելու է զինանշանի փոփոխված տարբերակը:

Օրհներգն ու դրոշը գալիք տոնակատարության գլխավոր իրադարձությունը կարելի է համարել, քանի որ սցենարի մնացած բաղադրամասերը ավելի կամ պակաս չափով նախորդ միջոցառումների կրկնություններն են: Մրցութային հանձնաժողովի կազմում բացի քաղաքապետից ու փոխքաղաքապետներից նաեւ կոմպոզիտորներ են, բանաստեղծներ, ԱԺ պատգամավորներ, հրավիրվել է նաեւ մասնագիտական հանձնաժողով: Օրհներգի վերաբերյալ ստացվել է 25 հայտ: Ե՛վ օրհներգի, ե՛ւ դրոշի դեպքում, նույնպես ժյուրիի անդամ Արման Սահակյանի հավաստմամբ, քննարկումները եղել են գաղտնի, միավորներ սահմանող ժյուրիի անդամը իբր չի իմացել, թե ում աշխատանքն է ինքը գնահատում: Առաջին մրցանակը շահել է Էդգար Հովհաննիսյանի եւ Պարույր Սեւակի հեղինակած «Էրեբունի-Երեւան» հանրահայտ ու երեւանցիների սիրելի երգը: Հանձնաժողովի 12 անդամները բոլորն էլ միաձայնորեն ամենաբարձր՝ 10 միավորը շնորհել են «Էրեբունի-Երեւան» երգին: Այն մրցույթի է ներկայացրել կոմպոզիտորի դուստրը՝ Ռուբինա Հովհաննիսյանը, եւ քանի որ պարզ չէ, թե ում է շնորհվելու առաջին մրցանակի համար սահմանված 500 դոլարը, որոշվել է նվիրաբերել որեւէ մանկատան:

Երկրորդ մրցանակ շահել է Արա Գեւորգյանի եւ Արամայիս Սահակյանի «Ողջույն քեզ, Երեւան» երգը, երրորդ տեղում են Գեղունի Չթչյանն ու Սուրեն Մուրադյանը՝ «Երեւան» երգով:

ԵՐԵՎԱՆ ՔԱՂԱՔԻ ԴՐՈՇԸ

Դրոշի վերաբերյալ ստացվել է 118 հայտ՝ 112 առաջարկով: Առաջին մրցանակը շահել է Հայաստանի նկարիչների եւ դիզայներների միության անդամներ Կարապետ Աբրահամյանի (նա հայկական մետաղադրամների գծապատկերների հեղինակն է, բացառությամբ 10 դրամանոցի) եւ Կարապետ Փաշյանի հեղինակած դրոշի տարբերակին: Երկրորդ մրցանակը վաստակել է Փ. Թերլեմեզյանի անվան ուսումնարանի ուսուցիչ Համլետ Մուրադյանը, երրորդը՝ գեղանկարիչ Աշոտ Համբարձումյանը:

Տոնակատարությունների ծրագիրն արդեն հստակեցվել է եւ կմեկնարկի օպերային թատրոնում՝ հանդիսավոր բացման արարողությամբ: Կանխավ մտադրություն կար անցկացնել Էրեբունի ամրոցի ավերակների վրա: Գաղափարը բնականաբար գայթակղիչ կարելի էր համարել, եթե ուրարտական ժամանակաշրջանի այդ եզակի հուշարձանն այդքան լքված ու ողբալի վիճակում չլիներ: Եվ մշակույթի նախարարությունը իրավացիորեն մերժեց առաջարկը:

Տոնակատարության առաջին եւ հաջորդ օրը նույնպես, ժամը 15-ից մինչեւ 18-ը կհնչեն համերգներ Սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցու, Ֆիզկուլտ ինստիտուտի, Կամերային երաժշտության տան, Կիրովի այգու հարակից տարածքներում, իսկ սպորտային մրցույթները նույն ժամանակ կանցկացվեն Վարդան Մամիկոնյանի արձանին կից հրապարակում:

Հոկտեմբերի 14-ին Սունդուկյանի անվան թատրոնում կընտրվի 2004 թ. մայրաքաղաքի գեղեցկուհին: Քաղաքապետարանի հետ մրցույթի կազմակերպիչներն են «Միսս Հայաստան» ազգային գործակալությունը, հանրային հեռուստատեսությունը եւ «Ռուստ փրոդաքշն» կազմակերպությունը: Այդ օրը Հանրապետության հրապարակում կհնչի տոնական մեծ համերգ (ժամը 19-ին): Ավանդաբար մարզերի բնակիչները գյուղի բերք ու բարիքով կգան մայրաքաղաք:

Նախորդ տարիների նման Կասկադում կազմակերպված «Երեւանը երգերի մեջ» մրցույթ-փառատոնը կորոշի լավագույն երգն ու կատարողին, «Բուբինո», «Կարաբալա» ծաղկի սրահների եւ «Վեդի ալկոյի» հովանավորությամբ կանցկացվեն ծաղկի ու գինու տոներ:

Իսկ հոկտեմբերի 16-ին Հրազդան մարզադաշտում տեղի ունենալիք Երեւանի 2786-ամյակին նվիրված համերգահանդեսը, Արման Սահակյանի համոզմամբ, մեծ ու շքեղ անակնկալ է դառնալու:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Եպիսկոպոսական ձեռնադրություն՝ Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածնում

Սեպտեմբերի 26-ին՝ Վարագա Ս. Խաչի տոնի օրը, Սբ. Էջմիածնի Մայր տաճարում Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ամենայն հայոց կաթողիկոսի տնօրինությամբ տեղի ունեցավ եպիսկոպոսական ձեռնադրություն: Հընթացս Սբ. Պատարագի, ձեռամբ Ամենայն հայոց հայրապետի եպիսկոպոսական ձեռնադրություն եւ օծում ստացավ Մայր աթոռի դիվանապետ Տ. Արշակ վրդ. Խաչատրյանը:

Եկեղեցական արարողությունից հետո ի պատիվ նորընծա եպիսկոպոսի, Մայր աթոռում տեղի ունեցավ ընդունելություն: Վեհափառ հայրապետը նորաօծ Արշակ եպիսկոպոսին հանձնեց եպիսկոպոսական պանակե:

Արարողությանը ներկա էին Գերագույն հոգեւոր խորհրդի անդամներ, Սբ. Էջմիածնի միաբան հայրեր, կառավարության անդամներ, ԱԺ պատգամավորներ, գիտության եւ մշակույթի գործիչներ:

Տ. ԱՐՇԱԿ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Տ. Արշակ աբեղա Խաչատրյանը (ավազանի անունով՝ Սամվել) ծնվել է 1973 թ. օգոստոսի 5-ին Արմավիրի մարզի Ոսկեհատ գյուղում: 1980-1990 թթ. ստացել է միջնակարգ կրթություն: 1990 թ. ընդունվել է Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածնի հոգեւոր ճեմարան:

1996 թ. մայիսի 19-ին ձեռնադրվել է սարկավագ՝ ձեռամբ Տ. Անանիա եպս. Արաբաջյանի:

1996 թ. ավարտել է Սբ. Էջմիածնի հոգեւոր ճեմարանը: 1997 թ. պաշտպանել է ավարտաճառ «Հնդկահայ գաղութը եւ Մայր աթոռի նվիրակությունը Հնդկաստանում» թեմայով՝ արժանանալով «գերազանց» գնահատականի: 1996-1997թթ. աշխատել է Վեհարանում որպես քարտուղար:

1997 թ. դեկտեմբերի 14-ին ձեռամբ Եգիպտոսի թեմի առաջնորդ Զավեն արք. Չինչինյանի ձեռնադրվել է կուսակրոն քահանա:

1999 թ. մարտին կաթողիկոսական ընդհանուր փոխանորդ Տ. Գարեգին արք. Ներսիսյանի կողմից ծառայության է կոչվել Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածնի «Էջմիածին» պաշտոնական ամսագրի խմբագրությունում՝ որպես գլխավոր խմբագրի պաշտոնակատար: 2000 թ. հունվարին Նորընտիր Գարեգին Բ Ամենայն հայոց կաթողիկոսի տնօրինությամբ նշանակվել է նորաստեղծ «Մայր Աթոռ-Թեմեր» գրասենյակի վարիչ-տնօրեն: 2001 թ. հունվարին հայրապետական տնօրինությամբ նշանակվել է Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածնի դիվանապետ: 2001 թ. պաշտպանել է վարդապետական թեզ «Հայ եկեղեցու նվիրակությունը» թեմայով: Նույն թվականի փետրվարի 22-ին ձեռամբ Արարատյան Հայրապետական թեմի առաջնորդական փոխանորդ գրշ. Տ. Նավասարդ եպս. Կճոյանի ստացել է մասնավոր վարդապետական 4 աստիճան:

2004 թ. սեպտեմբերի 26-ին, ձեռամբ Գարեգին Բ Ամենայն հայոց կաթողիկոսի ձեռնադրվեց եպիսկոպոս:

ՄԱՅՐ ԱԹՈՌԻ ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳ

Առեւտրի խոշոր կենտրոն մայրաքաղաքում

Սեպտեմբերի 25-ին տեղի ունեցավ «Տաշիր» առեւտրի կենտրոնի բացումը, որի մասին արդեն մեկ ամսից ավելի գովազդվում էր տարբեր լրատվամիջոցներով: Բայց բացման արարողությանը որեւէ պետական պաշտոնյա ներկա չէր: Իսկ ՉԼՄ-ները հավանաբար ներկա կլինեն հոկտեմբերի 1-ին, երբ, կենտրոնի շուկայագետի խոսքերով, պաշտոնական հրավերով առեւտրի կենտրոն են այցելելու ե՛ւ երկրի նախագահը, ե՛ւ պետական այրերը:

Առեւտրի կենտրոնի հանդիսավոր բացման ժապավենը կտրեց կենտրոնի ֆինանսական տնօրեն Աշոտ Կարոյանը, որը նաեւ կենտրոնում առաջին տարածք վարձակալողն է: Մեծ ավտոկանգառով, շատրվաններով «Տաշիր» առեւտրի կենտրոնը բաղկացած է հինգ հարկերից եւ տարատեսակ բաժիններից: Առաջինից չորրորդ հարկերում ներկայացված են տարբեր ֆիրմաների հագուստ, կոշկեղեն, ապակեղեն, սպիտակեղեն, կտորեղեն, մթերք, կոսմետիկա, ներքնազգեստ, սպորտային հագուստ, ակնոցների եւ ձայնա-տեսաերիզների հսկա տեսականի: Իսկ հինգերորդ հարկն ամբողջությամբ ներկայացնում էր մանկական աշխարհը՝ հագուստ, խաղալիք, խաղահրապարակ, ատրակցիոններ եւ անգամ մանկական սրճարան: Ի դեպ, երրորդ եւ չորրորդ հարկերում էլ կա սնվելու համար առանձնացված սրահներ:

Ճիշտ է, առեւտուրը չէր եռում եւ մարդկանց ավելի շատ հետաքրքրությունն էր բերել կենտրոն, սակայն մի շարք հաճախորդներ գոհունակություն հայտնելով՝ հատկապես մթերքի գներից՝ նշեցին, որ միշտ կօգտվեն առեւտրի կենտրոնից:

ԳՈՀԱՐ ԳԵՒՈՐԳՅԱՆ

Գյումրիում երկրորդ անգամ նշվեց Քաղաքի օրը

1-ին էջից

Առաջին անգամ սփյուռքի մեր հայրենակցի՝ անվանի գործարար եւ բարեգործ Վահագն Հովնանյանի ներդրումով հիմնված ապագա գործարանում հայաստանյան ամենատարբեր քարատեսակներից նոր տեխնոլոգիայով կարտադրվեն աղյուսներ՝ շենքերի երեսպատման, ճարտարապետական ձեւավորման եւ ճանապարհների սալարկման համար: Նոր արտադրությունում առայժմ կաշխատի 300 մարդ, իսկ ապագայում այդ թիվը կարող է բազմապատկվել: Նախագահը եղավ նաեւ վերաբացվող «Հոկտեմբեր» կինոթատրոնում, կարճ խորհրդակցություն անցկացրեց քաղաքի հատակագծի հաստատմանը, մասնավոր շինարարության, հարկային դաշտին առնչվող եւ այլ խնդիրների շուրջ:

Իսկ Քաղաքի օրվա բազմամարդ միջոցառումներից առաջինը Զորավար Անդրանիկի՝ Հաղթանակի պողոտայի եւ պուրակի սկզբնամաս տեղափոխված արձանի վերաբացումն էր, որի դիմացի հրապարակն այսուհետեւ կկրի Զորավարի անունը: Ապա Վարդան Աճեմյանի անվան թատրոնի դիմաց հանդիսավոր բացվեց մեր ժամանակի մեծ արտիստ, նաեւ իր հայրենակից-գյումրեցիների անկրկնելի կերպարներ կերտած Մհեր Մկրտչյանի արձանը

(քանդակի հեղինակ՝ Արա Շիրազ): Տոնակատարության մասնակիցներն այնուհետեւ տեղափոխվեցին նախկին Ռեդինի, այժմ արդեն Բորիս Շչերբինայի անվամբ վերանվանված փողոց՝ մասնակցելու այստեղ նրա կիսանդրու եւ հիմնանորոգված փողոցի բացմանը: Նախկին ԽՍՀՄ Մինիստրների խորհրդի նախագահի տեղակալ, սոցիալիստական աշխատանքի հերոս Բ. Շչերբինան 88-ի դեկտեմբերին գտնվելով Հայաստանում՝ առաջին իսկ պահերից ղեկավարել է Լենինականում երկրաշարժից տուժածների փրկարարական եւ քաղաքի վերականգնողական աշխատանքները, որն այստեղ չեն մոռանում: Նրա կիսանդրու տեղադրումը հովանավորել եւ փողոցի նորոգումը բարձր որակով իրականացրել է «Զակնեֆտեգազստրոյ-Պրոմեթեյ» ռուսաստանյան ընկերության կոլեկտիվը, որի ներկայացուցիչները եւս ջերմ խոսքով ելույթ ունեցան հանդիսության ժամանակ:

Նույն օրը «Անի» թաղամասում դռները բացեց հանրապետության կառավարության եւ Գյումրու քաղաքապետարանի համաֆինանսավորմամբ կառուցված մարզական-առողջարարական համալիրը՝ ծածկած լողավազանով, որը երկրաշարժից հետո առաջինն ու առայժմ միակն է քաղաքում: Տոնակատարության մասնակիցներն ու հյուրերն օրվա երկրորդ կեսին այցելեցին «Լինսի» ծրագրով նորոգված ու այս տարվա ամռանը դռները բացած Ասլամազյանների թանգարան, այս քաղաքում մի քանի սերունդների երբեմնի սիրված վայր, տեւական ընդմիջումից հետո մայրաքաղաքի «Մոսկվա» կինոթատրոնի ղեկավարության ներդրումով գյումրեցիներին նոր թարմությամբ ներկայացող կինո «Հոկտեմբեր»: Վերջինիս դահլիճում հանդիսավոր հանձնվեցին քաղաքի այս տարվա պատվավոր մրցանակները: Հայ մշակույթի եւ արվեստի ոլորտում ունեցած ակնառու ավանդի համար «Պատվավոր վարպետ» ոսկե կրծքանշանով պարգեւատրվեցին արվեստի վաստակավոր գործիչ, ժողովրդական արտիստ, կոմպոզիտոր Տիգրան Մանսուրյանը, ԽՍՀՄ եւ Հայաստանի ժողովրդական արտիստ Խորեն Աբրահամյանը: Վահագն Հովնանյանին շնորհվեց Գյումրու պատվավոր քաղաքացու կոչում:

Ամենից մարդաշատը քաղաքի կենտրոնական հրապարակում կազմակերպված տոնական մեծ համերգն էր, որը շարունակվեց մինչեւ կեսգիշեր եւ ավարտվեց հրավառությամբ: Քաղաքի օրը ուրախության, առօրյա հոգսերից մի պահ վերանալու լիցքեր տվեց գյումրեցիներին: Մնում է հավատալ ու սպասել այն օրվան, երբ որեւէ տոնակատարություն այստեղ նաեւ կմտնի ամեն տուն ու ինքնաբուխ տոն կլինի բոլորի համար:

Հայաստանի ներկայությունն Իրաքում աղարտված չէ

Սակայն մեր երկիրը կտուժի, եթե չկատարի խոստումը եւ հրաժարվի 50 հոգանոց խումբ ուղարկել Իրաք

Անկախության տոնի առիթով սեպտեմբերի 21-ին նախագահ Ջորջ Բուշը Ռոբերտ Քոչարյանին հղած շնորհավորական ուղերձում հիշեցրել է. «Ես հատկապես շնորհակալ եմ Հայաստանի՝ ԱՄՆ-ին մատուցած հակաահաբեկչական կարեւոր աջակցության համար»:

Ավելի վաղ իր առաջին մամուլի ասուլիսում Հայաստանում ԱՄՆ դեսպան Ջոն Էվանսն ասել էր. «Մենք ողջունում ենք սակրավորներ եւ բժշկական անձնակազմ Իրաք ուղարկելու Հայաստանի նախաձեռնությունը: Իրաքում տեղակայված բազմազգ ուժերը բավականին դժվարություններ ունեն, եւ Հայաստանի աջակցությունն այս հարցում չափազանց գնահատելի է: Միջազգային հանրության ջանքերին Հայաստանի ներդրումը մենք շատ ենք կարեւորում»:

Աղարտված է Իրաքում Հայաստանի ներկայությունը, հավանաբար ոչ: Սակայն միանշանակ սխալ կլինի հրաժարվել ԱՄՆ-ին տված խոստումից եւ Թուրքիայի օրինակով հարցը «մերժել» խորհրդարանում:

Հայկական խմբավորումը կտեղաբաշխվի Իրաքի կենտրոնական հարավային շրջանում, որը գտնվում է լեհական ուժերի վերահսկողության տակ: Այս շրջանում ռազմական գործողությունները չեն դադարում կոալիցիայի եւ իրաքցի ապստամբների միջեւ: Հայերից բացի լեհական պատասխանատվության գոտում են ծառայում Ուկրաինայի (մոտ 1700), Բուլղարիայի (485), Սալվադորի (380), Լիտվայի (45) զինվորականները: Սեպտեմբերի 22-ի դրությամբ Լեհաստանը տվել է 13 զոհ, Ուկրաինան՝ 8, Բուլղարիան՝ 6, Սալվադորը՝ 1:

հինգ պետություններ՝ Իսպանիան, Ֆիլիպինները, Հոնդուրասը, Նիկարագուան եւ Դոմինիկյան Հանրապետությունը, արդեն իսկ զորքերը դուրս են բերել Իրաքից, ինչն արժանացել է ԱՄՆ-ի դժգոհությանը, ավելին՝ ԱՄՆ-Իսպանիա, ԱՄՆ-Ֆիլիպիններ ռազմավարական սերտ հարաբերությունները կասկածի տակ են դրվել:

Անկասկած 50 հայ սակրավորները եւ բժիշկները որեւէ ձեւով չեն կարող ազդել Իրաքի իրավիճակի վրա: Այս տարվա դրությամբ ԱՄՆ-ի եւ կոալիցիայի զինուժի թիվն Իրաքում անցնում է 150 հազարից: Հայաստանի մասնակցությունը կոալիցիային ունի զուտ խորհրդանշական նշանակություն. Վաշինգտոնը, փաստորեն, խճճվել է իրաքյան լաբիրինթոսում եւ ունի խաղաքության կարիք՝ ցույց տալու, որ կոալիցիան չի պառակտվում:

Եթե Հայաստանի Ազգային ժողովը չմերժի Իրաք հայ բժիշկներ եւ ականազերծողներ ուղարկելու կառավարության որոշումը, ապա այս տարվա վերջին կամ 2005 թ. սկզբին մեր 50 մասնագետները կուղեւորվեն Իրաք: «Հայաստանն առաջին օրվանից էլ ասել է, որ համաձայն չէ զինված ներկայություն ունենալ Իրաքում: Մենք ասել ենք, որ կուզենայինք մեր ներդրումն ունենալ Իրաքի վերականգնման գործում, հումանիտար ոլորտում: Այսօր այն, ինչ քննարկվում է, հումանիտար աջակցության շրջանակներում է: Վերջնական որոշում չկա: Ազգային ժողովը պետք է տա իր համաձայնությունը», օրերս մամուլի ասուլիսում ասաց արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը:

Հինգ տասնյակ հայ սակրավորներ եւ բժիշկներ Իրաք ուղարկելու խոստումը կարելի է համարել իրականացված: Տեսականորեն, անշուշտ, Ռոբերտ Քոչարյանի եւ Սերժ Սարգսյանի վերահսկողության տակ գտնվող խորհրդարանը կարող է «ոչ» ասել, ինչը նշանակում է, որ Իրաք հայ մասնագետներ ուղարկելուն դեմ է օրենսդիրը:

Իրաք ամերիկյան ներխուժումից եւ օկուպացիայից ի վեր ԱՄՆ-ը եւ դաշնակիցները կորցրել են շուրջ 1200 զինվոր, իսկ իրաքցի խաղաղ բնակչության եւ ապստամբների շրջանում զոհերի թիվը հասնում է 14 հազարի: Իրաք մեկնող հայերի կյանքը եւս չի կարող երաշխավորված լինել: Վերջին ամիսներին գրեթե ամեն օր իրաքցի ապստամբները պատանդ են վերցնում կոալիցիային մաս կազմող (եւ չկազմող) պետությունների ներկայացուցիչներին եւ հաճախ գլխատում: Պատկերացնո՞ւմ եք ինչպիսին կլինի արձագանքը, երբ արաբական ինտերնետային սայթերից մեկում ցուցադրվում է այն պահը, երբ պատանդ հայը Հայաստանի իշխանություններին աղաչում է Իրաքից հանել հայկական խումբը:

Հայաստանի իշխանությունները կհայտնվեն բավականին դժվար վիճակում, քանի որ ապստամբների պահանջը կատարելու դեպքում ամերիկացիները Երեւանի իշխանություններին կմեղադրեն ահաբեկիչների պահանջներին տեղի տալու մեջ: Նկատենք, որ կոալիցիայի անդամ

Հայաստանի ներկայությունն Իրաքում կարող է աղարտված լինել, թերեւս, տարածաշրջանային առումով: Հարեւան երկու երկրներն անվերապահ աջակցում են ԱՄՆ-ին իրաքյան պայքարում: Ադրբեջանն արդեն Իրաք է ուղարկել 151, Վրաստանը՝ 159 զինվոր, ընդ որում արդեն հոկտեմբերին վրացական ուժերի թիվը կհասցվի 300-ի, ավելի ուշ՝ 550-ի: Վրաստանի ու Ադրբեջանի տարածքը վերջին տարիներին եղել է ապահով միջազգային որոշ ահաբեկիչների համար, եւ ԱՄՆ-ին օգնելով, փաստորեն, Թբիլիսին եւ Բաքուն վայելում են Վաշինգտոնի քաղաքական աջակցությունը:

Վերոնշյալ փաստարկները հուշում են, որ Հայաստանը պարտավորված է կատարելու ԱՄՆ-ին տված խոստումը եւ սակրավորներ ու բժիշկներ ուղարկել Իրաք: Հակառակ դեպքում կասկածի տակ կդրվեն վերջին տարիներին վերելք ապրող հայ-ամերիկյան հարաբերությունները:

Մյուս կողմից, հայկական ուժերի ներկայությունն Իրաքում կարող է լրջորեն վտանգել Հայաստանի, արաբական աշխարհի հայության անվտանգությունը: Նախ, Իրաք ուղարկելով մեր երկրի քաղաքացիներին, վտանգի տակ է դրվում նրանց կյանքը: Երկրորդ՝ վտանգի տակ է դրվում 30 հազարանոց իրաքահայության ապագան: Իրաքահայերը մի շարք առիթներով ակնարկել են, որ Հայաստանի մասնակցությունը կոալիցիային կարող է դժվար կացության մեջ դնել իրենց: Դժվար է ասել, թե ինչպիսի ելք կունենա ամերիկյան ագրեսիան Իրաքում: Ամեն դեպքում, արաբական աշխարհն ամերիկացիներին եւ կոալիցիային մաս կազմող երկրների զինվորներին համարում է ագրեսորներ: Ըստ էության, օժանդակելով ամերիկացի ագրեսորներին, Հայաստանը կարող է դժվար վիճակի մեջ դնել արաբական երկրների մեր համայնքների ապագան:

Եվ վերջապես ամենակարեւորը. Հայաստանը, որպես ԱՄՆ-ի դաշնակից հակաահաբեկչական պայքարում, կարող է դառնալ ահաբեկչության թիրախ: Բարեբախտաբար, մեր հանրապետությունն առայժմ խուսափել է այդ չարիքից՝ չունենալով դրա դեմ պայքարելու ոչ փորձ եւ ոչ էլ ֆինանսական միջոցներ: Թերեւս, բացառություն են 1993 եւ 1994 թթ. երկու դեպքերը, երբ Վրաստանին սահմանակից Բագրատաշենի շուկայում տեղի ունեցան ահաբեկչական երկու գործողություններ, որոնք խլեցին ավելի քան երկու տասնյակ մարդու կյանք: Այսօր, Բուշի շնորհիվ, ահաբեկիչները հավաքվել են Իրաքում: Սակայն կարող է լինել այնպես, որ ապագայում նրանց մի մասն ապաստան գտնի Ադրբեջանում, ինչը եղել է ղարաբաղյան պատերազմի տարիներին: Չմոռանանք, որ այսօր աշխարհում պատերազմ է գնում մահմեդական ծայրահեղականության եւ իմպերիալիստական քրիստոնյա պետությունների միջեւ: Համենայն դեպս, այդպես են ընկալում մահմեդական աշխարհում: Քրիստոնյա Հայաստանը չորս կողմից շրջափակված է մահմեդական սարով:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

«Աշխատանքային նոր օրենսգիրքը ակնհայտորեն պաշտպանում է գործատուի, ոչ թե աշխատողի շահերը»

Եթե օրենքը ստույգ ձեւակերպումներ չի անում, վերածվում է հրահանգի

Այն վայրենի հարաբերությունները, որոնք առկա են այսօր հայաստանյան աշխատաշուկայում, մոտ երկու տասնամյակ տիրապետող օրենքի վակուումի հետեւանք են: Խորհրդային տարիներից ժամանակավրեպ դարձած աշխատանքային օրենսգիրքը նոր հարաբերություններում երբեք էլ աշխատողին նեցուկ չի եղել: Այս իմաստով աշխատանքային հարաբերությունների քաոսը կարգավորելուն կոչված նոր օրենքը երկար սպասված իրողություն է:

Ազգային ժողովը աշնանային նստաշրջանի առաջին նիստերից մեկում երկրորդ ընթերցմամբ ընդունեց աշխատանքային նոր օրենսգրքի նախագիծը:

Հայտնի է, որ օրենսգրքի բարելավման մոտ 350 առաջարկներ էին ստացվել կառավարության, անհատ պատգամավորների եւ խմբակցությունների կողմից, որ մասնակի կամ ամբողջությամբ նպաստեցին նախագծի սրբագրմանը: Այդ առաջարկների մի մասի հեղինակը նաեւ Հայաստանի արհեստակցական միության ներկայացուցիչներն էին:

Աշխատանքային հարաբերությունների իրավական կայացմանը զուգընթաց ակնկալվում է նաեւ աշխատողի շահերը պաշտպանելուն կոչված արհմիությունների առույգացումը, որոնց բեկորներն են այսօր մնացել: Այնքանով, որ օրենսգրքի երկրորդ ընթերցումն անցավ պատգամավորների խիստ համեստ ներկայության պայմաններում, չափազանց կարեւոր նախագծում ամրագրվեցին դրույթներ, որ այդ օրենսգրքի առաջին կիրառող արհմիության մասնագետների զայրույթն են հարուցել, եւ նրանց գնահատմամբ, հետագայում դարձյալ աննորմալ հարաբերությունների հիմք են դառնալու աշխատողի եւ գործատուի միջեւ:

Հայաստանի մշակույթի եւ ԶԼՄ աշխատողների արհեստակցական միության նախագահ **Ժաննետա Թորոսյանի** համոզմամբ, օրենսգիրքը առաջին պլանում դիտարկել է միայն գործատուի շահերը՝ ուղղակի վնասելով աշխատողին: Շատ հարցերում այն գործատուին ուղղակիորեն դատավորի առավելություն է վերապահում:

Մասնավորապես աշխատողի եւ գործատուի միջեւ վեճերի առաջացման դեպքում «կոպիտ աշխատանքային խախտում է համարվում քաղաքացիների սահմանադրական իրավունքները ոտնահարող գործողություններ կատարելը»: «Սահմանադրական իրավունքի հիշատակումը ոչ մի կապ չունի աշխատանքային հարաբերությունների հետ: Գործատուն իրավունք չունի գնահատելու՝ աշխատողի արարքը սահմանադրական իրավունքի խախտում է, թե ոչ, նրա խնդիրը աշխատանքային իրավունքների խախտումներն են: Դա դատարանի որոշելիք խնդիրն է», նշում է նա: Նույն տրամաբանությամբ հետագայում գործատուի գործողություններին անթույլատրելի ազատություն է շնորհում նաեւ այն ձեւակերպումը, թե նրա իրավունքն է որոշելու՝ աշխատողը «իր եւ այլոց համար անօրինական եկամուտներ ստանալու կամ անձնական դրդապատճառներով պաշտոնական դիրքի օգտագործման կամ կամայականության դրսեւորման» որեւէ արարք թույլ տվել է, թե ոչ:

Անօրինական եկամուտ ստանալու փաստը քրեական հանցագործությանը համարժեք է, որի իսկությունը դարձյալ պետք է որոշի դատարանը: Այսինքն, նման ձեւակերպումը աշխատանքային օրենսգրքում չէ, որ պետք է տեղավորվեր:

Ըստ օրենքի նախագծի, կարգապահական տույժի կիրառումից առաջ գործատուն պետք է պահանջի խախտման վերաբերյալ գրավոր բացատրություն, եւ «եթե գործատուի սահմանած ժամկետում աշխատողն առանց հարգելի պատճառի չի ներկայացնում բացատրությունը, կարգապահական տույժը կարող է կիրառվել առանց բացատրության»: Քանի որ բացատրություն գրելու ժամկետի վերաբերյալ ոչ մի նշում չկա, գործատուն կարող է այդ գրավոր բացատրությունն անմիջապես պահանջել: Եթե աշխատողը փոքր-ինչ վարանի, կարգապահական տույժը կարող է չհապաղել: Այսինքն, նրա արդարանալու ու պաշտպանվելու տարրական իրավունքն է ոտնահարվում: Նախկինում նման իրողությունները ակտավորվում էին, լուծվում աշխատավայրի 3 աշխատողների ներկայությամբ, որոնք պետք է վկայեին աշխատողի՝ բացատրություն տալուց հրաժարվելը:

Նոր օրենսգիրքը բարեհաճ չի լինելու նաեւ աշխատանքին զուգընթաց սովորողների հանդեպ: Առաջներում գործատուն ընդունելության կամ սովորական քննաշրջանում պարտավոր էր աշխատողին արձակուրդ տալ եւ մասնակի վարձատրել: Այս կարգի հարաբերությունների վերաբերյալ նախագծում միայն մեկ ձեւակերպում կա՝ «եթե գործատուն ինքն է աշխատողին գործուղել սովորելու, այդ դեպքում ինքը կարող է վարձատրել», իսկ եթե աշխատողն իր նախաձեռնությամբ է սովորում, օրենքը գործատուի վրա վարձատրելու որեւէ պարտավորություն չի դնում:

Մշակույթի եւ ԶԼՄ աշխատողների արհմիության նախագահի համոզմամբ՝ «օրենսգիրքը ոչ միայն թերություններ ու անճշտություններ ունի, այլեւ բառերի ու արտահայտությունների մեջ քողարկված խորամանկություններ կան, որ անփոփոխ մնալու դեպքում անդառնալի բացասական հետեւանքներ են ունենալու: Այն բոլոր դեպքերում, երբ խոսքը վերաբերում է գործատուի իրավունքներին, ձեւակերպումները հիմնավոր, հստակ ու մանրամասնված են, որտեղ աշխատողի իրավունքն է, երկձեւությունն ու երկիմաստությունն ակնհայտ են»:

Աշխատաշուկայի տեր ու տնօրենը սույն աշխատատեղի պայմաններում ակնհայտորեն գործատուն է եւ ոչ թե աշխատողը: Լավագույնս օգտվելով այս իրողությունից, գործատուների մեծամասնությունը անպատիժ շահագործում է աշխատողին: Օրենսգրքի 149-րդ՝ «Հերթապահություն վերսառությամբ» հոդվածը ոչ թե սահմանափակում է գործատուների գայլային ախորժակը, այլ նոր ձեւակերպմամբ կրկին վերապահում է նրանց այդ իրավունքը: Հերթապահությունը փաստորեն նույն արտաժամյա աշխատանքն է, որ վարձատրվելու է նույն կերպ կամ ավելի ցածր աշխատավարձով: Արտաժամյա աշխատանքային վարձատրության նախկին բարձր տարիֆի (սովորականից 1,5 անգամ բարձր) մասին խոսք անգամ չկա: Ըստ այդ ձեւակերպման, ոչ աշխատանքային կամ տոնական օրվա «հերթապահության» ընթացքում, երբ աշխատողը տանն է աշխատելու (խոսքը վերաբերում է տնային պայմաններում, օրինակ, հեռախոսով կատարվող աշխատանքին), նրա աշխատանքը գնահատվելու է կես աշխատանքային օրվա, երբ հիմնարկում է՝ լրիվ չափով: Ընդ որում, հերթապահությունները սահմանվելու են «գործատուի նախաձեռնության դեպքում՝ ոչ հաճախ, քան ամիսը 1 անգամ, իսկ աշխատողի կամքով՝ շաբաթը 1 անգամ»: Աշխատատեղի բացակայության պայմաններում աշխատողի «կամքը» ստանալը գործատուի համար դժվար գործ չէ:

Արհմիության աշխատողների դիտողություններն ուղղված են նաեւ աշխատանքային պայմանագիրը չեղյալ հայտարարելու դեպքում աշխատողի հետագա ճակատագրին: Նման դեպքում պետությունը ինչ-ինչ երաշխիքներ ու պարտավորություններ պետք է նախատեսի գործազուրկին հենց այնպես փողոց շպրտվածի կարգավիճակում չթողնելու համար: Խոսքը վերաբերում է նրա հետագա աշխատանքին, շուկայի պահանջներին համապատասխան մասնագիտական որակավորմանը: Ըստ նոր օրենսգրքի՝ «Աշխատանքային պայմանագրի լուծարման մասին ծանուցում ստացած աշխատողները կարող են ուղարկվել աշխատանքային շուկայի պահանջներին համապատասխան մասնագիտություն սովորելու կամ որակավորումը բարձրացնելու»: «Կարող են ուղարկվել» ձեւակերպումը ենթադրում է նաեւ «կարող են եւ չուղարկվել», որը գործատուին ազատություն է տալիս վարվելու ինչպես ինքն է հարմար գտնում. քանի որ «կարող է» եւ ոչ թե պարտավոր է նման կերպ վարվել:

Աշխատանքը կորցրած աշխատողը պետությունից որեւէ երաշխիք չստանալով՝ հայտնվում է անպաշտպան վիճակում: Օրենքը նույնիսկ չի մանրամասնում, թե ում հաշվին, երբ է աշխատաշուկայից դուրս հայտնված աշխատողը մասնագիտություն սովորելու կամ որակավորումը բարձրացնելու: «Իսկ եթե օրենքը ստույգ ձեւակերպումներ չի անում, վերածվում է հրահանգի», եզրափակում է Ժաննետա Թորոսյանը:

Իսկ ընդհանրապես, գործատուների օգտին երկրորդ ընթերցմամբ օրենսգրքում ամրագրված «վրիպակները» այնքան էլ զարմանալի չեն, նկատի առնելով, որ մեր պառլամենտում աշխատողի ճակատագիրը որոշողների մեծամասնությունը Հայաստանի գլխավոր գործատուներն են:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Հետաձգվեց նաեւ Իրանի նախագահ Խաթամիի այցը Թուրքիա

Սեպտեմբերի 28-ին Թուրքիայի նախագահ Ահմեդ Նեջդեթ Սեզերի պաշտոնական հրավերով Անկարա էր ժամանելու Իրանի Իսլամական Հանրապետության նախագահ Մոհամմադ Խաթամին: Սա 8 տարվա ընդմիջումից հետո Իրանի նախագահի առաջին այցն էր լինելու Թուրքիա: Սեզերի հրավերը դեռեւս այս տարվա հուլիսին Թեհրանում Մոհամմադ Խաթամիին էր հանձնել Թուրքիայի վարչապետ Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանը: Նախօրոք հրապարակվել էին Իրանի նախագահի այցի ծրագրի մանրամասները:

Ավելին՝ թուրքական թերթերը նախապես տեղեկացրել էին, որ նախագահ Խաթամին Անկարայում չի պատրաստվում այցելել Քեմալ Աթաթուրքի դամբարան, որը բարձրաստիճան պաշտոնյաների համար Թուրքիայի Հանրապետության արարողակարգով նախատեսվող գլխավոր միջոցառում է: Այնուամենայնիվ, Թուրքիան պատրաստ էր պատշաճ մակարդակով ընդունել Իրանի նախագահին:

Սակայն, սեպտեմբերի 26-ի երեկոյան, կիրակի օրը, ինչպես այդ մասին հաղորդել է թուրքական հանրային հեռուստատեսությունը, նախագահ Խաթամին զանգահարում է նախագահ Սեզերին եւ նրան տեղեկացնում, որ այցը հետաձգվում է: Նա միաժամանակ առաջին իսկ առիթի դեպքում Թուրքիա այցելելու պատրաստակամություն է հայտնում: Սա նշանակում է, որ Իրանի նախագահի այցը հետաձգվել է անորոշ ժամանակով:

Ինչ վերաբերում է հետաձգման պատճառներին, ապա վերոհիշյալ աղբյուրը որպես այդպիսին ներկայացրեց վարչապետ Էրդողանի Իրան կատարած այցելության ընթացքում ստորագրված եւ հեռահաղորդակցության ոլորտում կողմերի համագործակցություն նախատեսող համաձայնագրերը, որոնց կատարմանը իբր առարկում են պահպանողական շրջանակները՝ պատճառաբանելով, թե դա հակասում է շարիաթի նորմերին:

Իրականում նախագահների այցերը ծրագրվում են ամիսներ առաջ, դրա մանրամասները լրջորեն քննարկվում եւ առանց որեւէ միջադեպի չեն հետաձգվում: Նույնը վերաբերում է այցի ընթացքում ընդունված կարեւոր որոշումներին, առավել եւս ստորագրված երկկողմ համաձայնագրերին:

Հետեւաբար նախագահ Խաթամիի այցի հետաձգումը Թուրքիա ավելի լուրջ պատճառներ պիտի ունենա, քան թուրքական հանրային հեռուստատեսությունն է ներկայացնում: Չի բացառվում, որ Անկարան միջուկային ծրագրից հրաժարվելու առնչությամբ իրանական կողմին համոզելու հանձնարարական ստացած լինի Վաշինգտոնից:

Համենայն դեպս, սեպտեմբերին Թուրքիան պատրաստվում էր հաջորդաբար հյուրընկալել ՌԴ նախագահ Վլադիմիր Պուտինին, ԵՄ-ի ընդլայնման գծով Եվրոհանձնաժողովի հանձնակատար Գյունթեր Ֆերհոյգենին, պաղեստինյան պետության վարչապետ Ահմեդ Կուրեին, իսկ նոյեմբերին՝ Հռոմի պապ Հովհաննես Պողոս Երկրորդին: Նախագահ Պուտինի, վարչապետ Կուրեի եւ Հռոմի պապի այցերը մինչ այդ հետաձգվել էին: Ընդ որում, առաջին երկուսը՝ վերջին պահին: Հետեւաբար նախագահ Մոհամմադ Խաթամիի այցը սեպտեմբերի ընթացքում վերջին պահին հետաձգվող 3-րդ այցն է: Դրա հետաձգումը չի կարող բացասաբար չանդրադառնալ տարածաշրջանում Թուրքիայի վարկանիշի, նրա զբաղեցրած դիրքերի, ինչպես նաեւ գործունեության հնարավորությունների վրա:

Հ. Չ.

Էրդողանի հանդիպումը Ֆերհոյգենի հետ ծառայեց նպատակին

Ըստ եւսգի ծառայի նաեւ Եվրոպահայերի համագումարի միջոցառումը, անհրաժեշտ է ինքնուրույն նախաձեռնություն

Եվրոմիության հետ ներդաշնակության շրջանակներում Թուրքիան ձեռնամուխ էր եղել քրեական օրենսգրքի վերանայմանը: Օրենսգրքի նախագիծը հանձնաժողովում հաստատվելուց հետո դրվել էր Թուրքիայի ազգային մեծ ժողովի՝ Մեջլիսի քննարկմանը: Մինչ քննարկումներն ընթանում էին, երկրում իշխող «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցության նախաձեռնությամբ օրենսգրքի նախագծում ընդգրկվեց «Ամուսնական դավաճանության մասին» հոդվածը, ըստ որի՝ դավաճանությունը համարվում է քրեական պատժելի հանցագործություն:

Վերոհիշյալ նախաձեռնությունը, որը Թուրքիայում վերագրվում է վարչապետ Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանին, բացասական արձագանք առաջացրեց թուրք հասարակության մեջ: Ավելի քան բացասական էին Եվրոմիության արձագանքները: Ստեղծված իրավիճակում կառավարությունը նախ օրենսգրքի նախագծից հանեց «Ամուսնական դավաճանության մասին» հոդվածը, ապա եւ նախագիծը՝ Մեջլիսի օրակարգից:

Դրան բուռն հակազդեցություն ցուցաբերեց Եվրոհանձնաժողովը ի դեմս Գյունթեր Ֆերհոյգենի, որը ԵՄ-ի ընդարձակման գծով այդ հանձնաժողովի հանձնակատարն է: Ավելին, Ֆերհոյգենը միանշանակ պարզաբանեց թուրքական կառավարությանը, որ առանց քրեական օրենսգիրքը վերանայելու Թուրքիան չի կարող անդամակցության բանակցություններ սկսել ԵՄ-ի հետ: Նա միաժամանակ զգուշացրեց, որ այս ամենը չի կարող բացասաբար չանդրադառնալ Թուրքիայի մասին զեկույցի վրա, որը հոկտեմբերի 6-ին Եվրոհանձնաժողովը կներկայացնի ԵՄ-ի անդամ երկրներին:

ԵՄ-Թուրքիա հարաբերությունները վերստին սրվեցին: Դրան արձագանքեցին թուրքական թերթերը՝ մեղադրելով վարչապետ Էրդողանին, թե իսլամական սկզբունքներին վերադառնալու համար փորձում է խզել Թուրքիայի հարաբերությունները ԵՄ-ի հետ: Եվրոպական մամուլն իր հերթին ընդգծեց, որ Թուրքիան դեռեւս պատրաստ չէ անդամակցության բանակցություններին:

Երբ թուրքական կենտրոնական թերթերը մեղադրում էին Էրդողանին, իսկ եվրոպական մամուլը ձայնակցում էր նրանց, Անկարան հայտարարեց, որ սեպտեմբերի 23-ին Թուրքիայի վարչապետը կմեկնի Բրյուսել՝ հանդիպելու Ֆերհոյգենի հետ: Էրդողանի այցից մի քանի ժամ առաջ Եվրոպահայերի համագումարը «Ոչ Թուրքիային» կարգախոսով համաժողով հրավիրեց Բրյուսելում:

Թուրքական «Զաման» թերթը սեպտեմբերի 24-ի համարում նշում է, որ եվրոպական մամուլի ուշադրությանն արժանացած այս համաժողովով հայերը Բրյուսել փոխադրեցին հակաթուրքական քարոզչությունը: «Զամանի» տվյալներով, համաժողովում Եվրախորհրդարանի երկու անդամի հետ որպես զեկուցող Թուրքիայից մասնակցել է նաեւ Հուլյա Էնգինը: «ԵՄ-ին անդամակցելու Թուրքիայի թեկնածությունը» թեմայով հրավիրված համաժողովում թուրքական պետության նորագույն պատմությանը նվիրված զեկուցումների առատությունն, ըստ «Զամանի», ստիպել է նիստը վարողներին միջամտել: Այդ ընթացքում «Եվրոպահայերի համագումարը քանի՞ հայի է ներկայացնում» հարցը խիստ զայրացրել է համաժողովի կազմակերպիչ Նիկոլա Դադիդյանին:

Ելույթ ունեցողները պահանջել են, որ Հայոց ցեղասպանության ճանաչումը որպես նախապայման առաջադրվի Թուրքիային՝ ԵՄ-ին անդամակցության բանակցությունների համար: Նրանք միաժամանակ Թուրքիային պատասխանատու են ճանաչել նաեւ հույների եւ ասորիների ցեղասպանության համար: Համաժողովի ավարտին ընդունվել է համատեղ հայտարարություն, որտեղ պահանջվում է, որ հայերի, ասորիների եւ Պոնտոսի հույների ցեղասպանության ճանաչումը դիտարկվի ԵՄ-Թուրքիա հարաբերությունների զարգացման նախապայման: Եվրոպահայերի միությունը հաղորդագրությամբ տեղեկացնելով այդ մասին, միաժամանակ հայտնել է, որ հայտարարության տեքստը ներկայացվել է ԵՄ-ի կառույցներին եւ անդամ երկրներին:

«Զամանը» հատուկ ուշադրություն է հրավիրում այն հանգամանքի վրա, որ համատեղ հայտարարությունը Թուրքիայի ժողովրդավարության եւ մարդու իրավունքների համերաշխության միության անունից ստորագրել է տիկին Հուլյա Էնգինը:

Համաժողովի մասին «Զամանի» տեղեկությունները կցկտուր են, հետեւաբար ամբողջական պատկերացում չեն տալիս: «Զամանը» պարզապես մասնակիցներից առանձնացնում է Միքայել Կարալամբիդիսին, որը Եվրոպայում Պոնտոսի հույների կոտորածը համարել է 20-րդ դարի երկրորդ ցեղասպանությունը, հավասարության նշան է դրել գերմանական նացիզմի եւ քեմալիզմի միջեւ, ավելացնելով. «Եվրոպայում նշվում է նացիզմի զոհերի հիշատակի օրը: Պետք է որ նշանակել նաեւ քեմալիզմի զոհերի համար»: Եվրախորհրդարանի հոլանդացի անդամ Բելդերը Թուրքիային երկրի քրիստոնյա փոքրամասնությունների նկատմամբ հարգալից վերաբերմունքի կոչ է արել, իսկ բարոնուհի Քերոլայն Քոքսն ընդգծել է, որ Թուրքիան պետք է ճանաչի ոչ միայն հայերի, այլեւ հույների ու ասորիների ցեղասպանությունը նույնպես:

Բրյուսելում Եվրոպահայերի համագումարի հրավիրած համաժողովը, առավել եւս դրա ընդունած ընդհանուր հայտարարությունն ինչ ազդեցություն է գործել ԵՄ-ի, անդամ երկրների վրա, դժվար է ասել: Համենայն դեպս, համաժողովից հետո ժամանելով Բրյուսել, վարչապետ Էրդողանը քրեական օրենսգրքի հարցում կատարյալ փոխըմբռնման է հասել Ֆերհոյգենի հետ: Նա խոստացել է «Ամուսնական դավաճանության մասին» հոդվածը հանել օրենսգրքից, իսկ Ֆերհոյգենը նրան խոստացել է առաջիկա զեկույցով որեւէ դժվարություն չհարուցել Թուրքիային եւ հավաստել, որ հարթված են բոլոր կնճիռները:

Որքան էլ թուրքական թերթերը Էրդողանի Բրյուսել կատարած այցի վերաբերյալ գրեն, թե «գնաց եւ հարթեց կնճիռները», Եվրոմիություն-Թուրքիա հարաբերություններում խնդիրը ո՛չ Ֆերհոյգենի խոստումն է, ո՛չ Եվրոհանձնաժողովի զեկույցը, ո՛չ էլ Եվրոպահայերի համագումարի հրավիրած համաժողովը, այլ՝ անկախ ԵՄ-ին անդամակցությունից, թուրքական պետությանը Եվրոպայից չօտարելու մարտավարությունը, ինչպես նաեւ նման համաժողովների բուն նախաձեռնությունը եւ ԵՄ-ԱՄՆ մրցակցությունը: Թերեւս դա է պատճառը, որ ԵՄ-ի հետ հարաբերություններում թուրքական կառավարությունն օգտագործում է նախաձեռնությունը տիրելու ամեն մի առիթ: Թեեւ համաժողովները միջազգային հանրության օրակարգում են պահում Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչման հարցն, այնուամենայնիվ, Եվրոպահայերի համագումարն էլ պետք է ձգտի ինքնուրույն նախաձեռնության, որպեսզի հրավիրված համաժողովը հանկարծ չմթագնվի Եվրոհանձնաժողովի հանձնակատարի հետ Թուրքիայի վարչապետի հանդիպումով:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

«Կիպրոսի հյուսիսում պատրաստվում են չեչեն զոհայիններ»

Կիպրոսի արդարադատության նախարար Դորոս Թեոդորուն հունական «Ֆիլելեֆտերոս» թերթին տված հարցազրույցում պնդում է, որ կղզու հյուսիսային՝ թուրքական մասի իշխանությունները թաքցնում են չեչեն զոհայինների, որոնք հարձակումներ են նախապատրաստում Ռուսաստանի դեմ:

Նախարարի խոսքերով, կղզու հյուսիսում թուրքերի զավթած տարածքում գործում են վարժամամբարներ, որտեղ մշակվում են ռուսական օբյեկտների վրա ձեռնարկվելիք հարձակումների սցենարներ:

«Այնտեղ մարզվում են չեչեններ եւ ահաբեկչական այլ խմբավորումներ: Բայց մենք խոսում ենք հիմնականում չեչենների մասին, որոնք պատրաստվում են հարձակումներ գործել առավելապես ռուսական օբյեկտների վրա», հայտարարել է Թեոդորուն:

Ֆրանսպրեսը մեջբերում է նախարարի այն խոսքերը, որ զոհայինների վարժամամբարներին վերաբերող տեղեկատվությունն ստացվել է «միանգամայն արժանահավատ եւ հուսալի աղբյուրներից»: Թեոդորուն մանրամասնել է, որ չեչեն զոհայինները ծրագրում են հարձակում գործել Կիպրոսի հունական մասում գտնվող ՌԴ դեսպանատան վրա: Նա շեշտել է, որ կառավարությունը «բոլոր հիմքերն ունի» վստահելու ստացված տեղեկություններին:

BBC-ն նշում է, որ Կիպրոսի հյուսիսային՝ թուրքական մասի իշխանություններն առայժմ որեւէ ձեւով չեն արձագանքել իրենց հասցեագրված լուրջ մեղադրանքին: Թուրքիայի ղեկավարությունը եւս հրապարակային հայտարարություն չի արել: Ռոյթեր գործակալությունը շեշտում է, որ անցյալում Կիպրոսի կառավարությունն արդեն հանդես եկել էր համանման պնդումներով, բայց այս անգամ ամեն ինչ առավել լուրջ եւ կոնկրետ է թվում:

Թեոդորուն հայտարարել է, որ ինքը կառավարությանը կհանձնարարի «ահաբեկչական այդ սպառնալիքի մասին պաշտոնապես հայտնել միջազգային ընկերակցությանը», մասնավորապես Եվրոմիությանը եւ ԱՄՆ-ին: Նա խոստացել է անձամբ մանրամասն տվյալներ ներկայացնել ահաբեկիչների ռազմամամբարների վերաբերյալ:

Չեչեն ելուզակների նոր պարագլուխն արաբ վարձկան Աբու Հավսն է

Չեչեն ելուզակների սպանված պարագլուխ Աբու ալ Վալիդի իրավահաջորդն է դարձել մեկ ուրիշ արաբ վարձկան՝ Աբու Հավսը: Նրա վերահսկողության տակ են անցնում արտերկրից չեչեն զոհայիններին ուղարկվող դրամական բոլոր միջոցները, ելուզակախմբերի նոր անդամների հավաքագրումը եւ ահաբեկչությունների կազմակերպումը:

Ռուսաստանի հատուկ ծառայություններին շատ բան հայտնի չէ Աբու Հավսի մասին: Բայց ԱՄՆ պետքարտուղար Քոլին Փաուելը դեռ անցյալ տարի հայտարարել էր, որ այդ վարձկանը Ռուսաստանում գլխավորում է «Ալ Ղաիդայի» հետ կապված ահաբեկչական ցանց: Ավելի վաղ հաղորդվել էր, որ Աբու Հավսն արաբ հրամանատար Խաթաբի մերձավորներից է, մասնակցել է Չեչնիայում ահաբեկչությունների կազմակերպմանը եւ Դաղստանի արեւմտյան շրջանների վրա ձեռնարկված հարձակմանը:

Հյուսիսային Կովկասում հակաահաբեկչական գործողությունների օպերատիվ շտաբի ներկայացուցիչ Իլյա Շաբալկինը «Գազետա» ինտերնետային հրատարակության թղթակցին ասել է, որ Աբու Հավսը երկու ուրիշ արաբների հետ Գրոզնիում ահաբեկչություն է նախապատրաստել ուժեղ թունանյութերի օգտագործմամբ:

ՌԴ Անվտանգության դաշնային ծառայության ներկայացուցիչները կիրակի օրը պաշտոնապես հայտարարել էին, որ չեչեն զոհայինների պարագլուխներից Աբու ալ Վալիդն իրոք սպանվել է դեռ ապրիլի 14-ին: Մինչեւ վերջերս նրա սպանված լինելը կասկածի տակ էր առնվում:

Փլուզում Դուբայի միջազգային օդանավակայանում

Արաբական Միացյալ Էմիրությունններից մեկի մայրաքաղաք Դուբայում երեկ փլուզվել է կառուցվող նոր բեռնահանգույցի պատերից մեկը: Ռոյթեր գործակալության տվյալներով, զոհվել է 8 բանվոր, 40-ը տեղափոխվել են հիվանդանոց: Փրկարարները շարունակում են հավանական զոհերի եւ վիրավորների որոնումները: Քաթարի «Ալ Ջազիրա» հեռուստաընկերությունը նշում է, որ միջադեպը տեղի է ունեցել շինհրապարակում, որտեղ օդանավակայանի ընդլայնման շինարարական աշխատանքներ են կատարվում:

Դուբայի միջազգային օդանավակայանի ընդլայնման նախագիծը գնահատվում է 4,1 մլրդ դոլար: Դրա իրագործումը թույլ կտա տարեկան ուղեւորափոխադրումները հասցնել 46 մլն մարդու: Մեկ կիլոմետրանոց նոր բեռնահանգույցի նախագիծը մշակել է «Աերոպոր դը Պարի» ֆրանսիական ընկերությունը: Զբոսաշրջության եւ առեւտրի խոշոր կենտրոն Դուբայի օդանավակայանը տարածաշրջանում առավել ծանրաբեռնվածներից մեկն է:

ՀՀ արտգործնախարարությունից **«Ազգի»** հարցմանը պատասխանեցին, որ տուժողների մեջ հայեր չկան:

ԱԶԳ

Մշակույթ

Շուրջ մեկ ամիս Արամուս լեռան լանջերին ավստրիացի մասնագետներն ուսումնասիրություններ են կատարում: Ավստրիական Զալցբուրգի համալսարանի եւ Երեւանի պետական համալսարանի պատմության ֆակուլտետի միջեւ կնքված համագործակցության պայմանագրի շրջանակում ավստրիացի մասնագետները հնագիտական-հետազոտական հնգամյա ծրագիր են իրականացնելու ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետի դեկան Հայկ Ավետիսյանի, ավստրիական կողմից՝ հնագիտության պրոֆեսոր Փիթըր Հաիդրի եւ հնագիտության դոկտոր Վիլֆրիդ Ալինգերի եւ բանասիրության դոկտոր Ժասմին Դում-Դրագութի ղեկավարությամբ:

Հնագիտական պեղումներ Արամուսի շրջակայքում

Հանդիպում ավստրիացի հայագետ Ժասմին Դում-Դրագութի հետ

Մեկ ամիսն, իհարկե, շատ կարճ ժամանակաընթաց է, սակայն նախնական տպավորությունների մասին որոշ տեղեկություններ ստացանք խմբի ղեկավարներից Ժասմին Դում-Դրագութից: Նա դասավանդում է Զալցբուրգի համալսարանում, ղեկավարում քրիստոնեական արեւելքի ինստիտուտի հայագիտության բաժինը, նա նաեւ Գերմանա-հայկական միության նախագահն է: Ավստրիայում կազմակերպվել են բազմաթիվ համերգային ծրագրեր եւ ցուցահանդեսներ հայ ստեղծագործողների ու կատարողների մասնակցությամբ: Երկու տարի առաջ Վիեննայում ներկայացվել է «Էջմիածնի գանձերը» ցուցահանդեսը, իսկ այս տարվա նոյեմբերին Ավստրիայի մայրաքաղաքում տեղի կունենա հայկական երաժշտության (դասական, ջազային) համերգ:

Ժասմին Դում-Դրագութը ԵՊՀ բանասիրական ֆակուլտետի (նախ՝ ռուսական, ապա՝ հայկական բաժինների) շրջանավարտ է, ավարտելուց հետո (90-ականներին) աշխատել է Հ. Աճառյանի անվ. լեզվաբանության ինստիտուտում: Նրա հայերենը յուրահատուկ հաճելի հնչերանգով շատ ախորժելի էր հնչում. հայ մշակույթի եւ հայոց լեզվի նկատմամբ հետաքրքրությունը պայմանավորված է հնագույն քաղաքակրթությունների ու հին լեզուների (սանսկրիտ, հին հունարեն, լատիներեն, հին պարսկերեն) նկատմամբ իր ունեցած որոշակի նախասիրություններով: Հին հայերենի՝ գրաբարի առանձնահատկությունները, հարուստ բառապաշարը, նրանով ստեղծված մեծածավալ գրականությունը հետաքրքրություն են առաջացրել. Ժասմինը, գրաբարը համարելով ոչ տիպիկ հնդեվրոպական լեզու, սկսել է ուսումնասիրել այն եւ նրանով ստեղծված մատենագրությունը: Զալցբուրգի համալսարանում նա դասավանդում է ոչ միայն ժամանակակից եւ միջին հայերեն, նաեւ գրաբար:

«Արամուս» ծրագրի մասնակից ավստրիացի մասնագետների 36 հոգանոց խմբի մեջ կան հնագետներ, մարդաբաններ, ճարտարապետներ, լեզվաբաններ, նաեւ ուսանողներ, որոնցից շատերն առաջին անգամ են Հայաստանում եւ առայժմ դժվարությամբ են ընտելանում կլիմայական պայմաններին, տեղական սննդին, տեղանքի աշխարհագրությանը՝ բարձրությանը եւ այլն: Արամուսն իբրեւ հետազոտական հնավայր ընտրվել է մշակութաբանական բազմաշերտության համար, որտեղ ուսումնասիրություններից հայտնաբերել են հնագույն քաղաքակրթության հետքեր՝ ուրարտական, հունական (հելլենիստական), ինչպես նաեւ միջնադարյան շրջանների: Հնագետների մի խումբ զբաղված է հետուրարտական թագավորության շրջանի ուսումնասիրությամբ, հայտնաբերվել են ուրարտական ամրոցի բեկորներ: Ժասմին Դում-Դրագութի ղեկավարած խմբի հետազոտության նյութը վերաբերում է միջնադարյան շրջանին, հայտնաբերվել են հին գերեզմաններ, շինությունների ավերակներ, կան շատ վատ պահպանված բազմաթիվ խաչքարեր: Խմբի անդամները փոքրիկ խոզանակներով ամենայն մանրամասնությամբ ու զգուշությամբ մաքրում են գտածոների, հին գերեզմանների (որոնցից մեկը՝ երեխայի) դետալները, փորագրությունները: Արամուսի հնավայրը բավականին հետաքրքրություն է առաջացրել ավստրիացի մասնագետների շրջանակում, եւ հաջորդ տարի նրանք որոշել են ավելի քրիստոնեության շրջանի մեծաթիվ հնագետների խմբով ժամանել:

Հայագիտական պրպտումներն ամբողջացնելու համար ավստրիացի հայագետը համագործակցում է Երեւանի Մաշտոցի անվան հին ձեռագրերի ինստիտուտի հետ, եւ պարզել է, որ Մատենադարանում երեք ձեռագիր կա (XVII-XVIII դդ.) Արամուս բնակավայրից: Պրպտում է նաեւ հիշատակարաններում պահպանված բազմաթիվ նյութերը. «Դավիթ Ա Արամոնեցի կաթողիկոսը (728-741) Արամուսից է եղել, նրա մասին հիշատակում են Սամուել Անեցին եւ Կիրակոս Գանձակեցին: Պատմությունը վկայում է, որ նա իր հայրենի գյուղում կառուցել է եկեղեցի եւ դարձել կաթողիկոսանիստ, բայց այստեղ ոչ եկեղեցի կա, ոչ հայրապետական բնակավայր, հայտնաբերվել են շինության ավերակներ, որ գուցե պալատի մնացորդներ լինեն», ասում է Ժասմինը: Առայժմ քիչ բան է ուսումնասիրված, բայց «Արամուս» ծրագրի ուսումնասիրված նյութերի առաջին շրջանի արդյունքները կամփոփվեն եւ կհրատարակվեն «Արամուս-1» խորագրով ժողովածուի մեջ, որը հետագայում կունենա շարունակություն:

Ժասմին Դում-Դրագութը Հայաստանը համարում է իր երկրորդ հայրենիքը: Նա արդեն 16-17 տարի պարբերաբար այցելում է Հայաստան եւ շուտով հայկական անձնագիր է ստանալու: «Տանն ամուսինս ինձ հաճախ ասում է՝ քո սիրտն այնտեղ է, ոտքերդ են այստեղ»:

ՄԵԼԻՍԱՅ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

ԳՈՒՅԺ

Ֆրանսուազ Սագան

Ֆրանսիայի Օնֆլեր քաղաքի հիվանդանոցում ուրբաթ երեկոյան, 69 տարեկանում մահացավ հանրահայտ կին գրող Ֆրանսուազ Սագանը: «Ֆրանս-էնֆո» ռադիոկայանի տվյալներով, նա մահացել է սրտային եւ թոքային անբավարարությունից: Հիվանդանոցի գլխավոր բժշկի խոսքերով, Սագանն այնտեղ բուժվել է «բավական երկար ժամանակ»: Տարիներ շարունակ գրողը տառապել էր թոքերի հիվանդությունից: Նա Օնֆլերում ապրում էր որդու եւ մտերիմ ընկերոջ հետ:

Ֆրանսուազ Սագանը (իսկական ազգանունը՝ Կուարեզ) ծնվել է 1935 թ. հարուստ արդյունաբերողի ընտանիքում: 19 տարեկանում, երբ սովորում էր Սորբոնի համալսարանի բանասիրական ֆակուլտետում, գրեց «Բարեւ, թախիծ» վեպը, որն աղմկալի հաջողություն ունեցավ: Ընդամենը 1 տարում գիրքը հրատարակվեց 1 մլն օրինակ տպաքանակով, իսկ գրաքննադատները միաձայն խոսեցին «Սագան երեւույթի» մասին (Սագանը նրա գրական կեղծանունն է):

Սագանի լույս ընծայած հինգ տասնյակ գրքերից մի քանիսը («Սիրո՞ւմ եք Բրամս», «Մի քիչ արեւ պաղ ջրի մեջ» եւ այլն) աշխարհում հայտնի բեստսելլերներ են: Վեպերից եւ վիպակներից բացի, գրել է ակնարկներ եւ մի քանի թատրախաղ, որոնք հաջողությամբ ներկայացվել են Փարիզի բեմերում:

Իր իսկ խոսքերով, կյանքում սիրում էր արագություն եւ մոլեխաղեր: Ալկոհոլի չարաշահումը հանգեցրել էր թմրամոլության: 1995 թ. Սագանը մեկ տարվա պայմանական բանտարկության եւ խոշոր տուգանքի դատապարտվեց կոկաինի օգտագործման եւ պահպանման համար: Նրան սպառնում էր ավելի լուրջ պատիժ, բայց միջամտեց նախագահ Ֆրանսուա Միտերանը, որը գրողի տաղանդի երկրպագուներից էր:

2002 թ. փետրվարին Սագանը վերստին պայմանական բանտարկության դատապարտվեց, այս անգամ՝ հարկերի վճարումից խուսափելու համար:

Պ. Ք.

Լուրջ ձեռնարկ

Ընթերցողի սեղանին է դրված Հայաստանի հայրենակցական միությունների խորհրդի «Բնօրրան» հանդեսի հերթական, միացյալ 14-16 համարը: 2001-2003 թվականների իրականությունը ներկայացնող այս հրատարակությունը հետաքրքրական տեղեկություններ է հաղորդում ոչ միայն հայրենակցական միությունների գործունեության, այլեւ հայ հոգեւոր կյանքում նկատված անչափ կարեւոր դարձերի մասին, ծանրակշիռ եզրակացություններ անում:

2001 թ. Հայաստանում նշվեց քրիստոնեությունը պետական կրոն հռչակելու 1700-ամյակը: Որքանով էին տոնակատարություններն արժանի այս անչափ կարեւոր իրադարձությանը, այլ խոսակցության թեմա է: «Բնօրրանը» շատ ավելի մանրամասն ներկայացնում է հոգեւոր դաշտում մեր շահումները: Իսկ այդպիսի շահումներից են Հայ առաքելական եկեղեցու հովվապետ, Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Ա-ի մտորումները քրիստոնեության՝ որպես ազգային կրոնի մասին: Գնահատելով մեր ժողովրդի անցած հոգեւոր ճանապարհը, Գարեգին Ա կաթողիկոսն ասում է. «...Ամէն տեղ, եւ ամէն յարմար առիթով ու հպարտութեամբ, մենք կյայտարարենք ամբողջ աշխարհին, որ պետականօրէն ճանչուած առաջին քրիստոնեայ ազգն ենք» եւ ապա հարց է տալիս, թե ինչպես պիտի դա արժեւորենք: «Հռետորական խօսքերո՞վ, ինքնագովական փառասիրութեա՞մբ: Ոչ: Անցեալի պանծացումը չի նշանակեր անցեալը կուռքի վերածել ու անոր խունկ ծխել: Եթէ շարունակենք անցեալի փառաբանանքը այն ատեն, որ անով լեցուինք, յղփանանք եւ սիրամարգի փետուրներ կապենք, մենք անցեալին դաւաճանած կըլլանք»:

Ճանապարհորդական նոթեր, պատմական ուսումնասիրություններ, հարցազրույցներ, հայրենակցական հավաքների մասին պատմող ռեպորտաժներ... Ամենաբազմազան ու հետաքրքրական նյութեր կան «Բնօրրանի» միացյալ այս համարում, նաեւ՝ գրական ստեղծագործություններ, երգերի նոտաներ, նկարների վերատպություններ:

Իսկապես մեծ ու շնորհակալ գործ է անում «Բնօրրանի» խմբագրակազմը՝ հանդեսի ղեկավար խմբագիր, հայրենակցական միությունների խորհրդի ատենապետ Ժոզեֆ Ավետիսյանի ղեկավարությամբ: Ամեն մի հատորյակ առանց չափազանցության պատմական փաստերի առատություն եւ իսկական տեղեկատվություն ունի, որը կարելի է օգտագործել գիտական աշխատությունների համար:

Ա. Գ.

Երկու ցավալի կորուստ

«Արմինյն միրոր սփեքթեյթր» շաբաթաթերթը գուժում է 91 տարեկանում ցեղասպանությունը վերապրած Անուշավան Քյուրքչյանի եւ 87 տարեկանում հնագետ Հռիփսիմե Ջանփոլադյան-Պիոտրովսկայայի մահը, որոնք տեղի են ունեցել համապատասխանաբար Ուոթերթաունում եւ Սանկտ Պետերբուրգում:

Առաջինը «Բոստոն գլոուբ» հեղինակավոր թերթի խմբագիրներից, մրցանակակիր լրագրող Սթիվն Քյուրքչյանի հայրն էր: Սթիվնը մի քանի տարի առաջ այցելել է **«Ազգի»** խմբագրություն, իսկ դրանից առաջ հորն ուղեկցել էր նրա ծննդավայր լեռնային Քեղի գյուղը Թուրքիայում, որից հետո 1993-ին «Գլոուբ մագազինում» հրատարակել էր «Դառնության ակունքները» հոդվածը, որը մեծապես գնահատել էին քննադատները: Հայրը տաղանդավոր նկարիչ եւ երաժիշտ էր, բայց քչերն են իմացել այդ մասին: Ջոն Քեննեդու եւ Հռոմի պապ Հովհաննես Պողոս Բ-ի դիմանկարներն այժմ իրենց արժանի տեղն են գրավում համապատասխանաբար «Դորչեստրի տղաներ եւ աղջիկներ» ակումբում եւ Բոստոնի «Ջորդան մարշ» հանրախանութի ցուցափեղկում:

Երկրորդը «Էրմիտաժի» ներկա տնօրեն, ակադեմիկոս Միխայիլ Պիոտրովսկու մայրն էր եւ կինը նախորդ տնօրենի Բորիս Պիոտրովսկու, որն այդ պաշտոնը զբաղեցրել էր մոտ 30 տարի: Հռիփսիմե Ջանփոլադյանը Երեւանի պետհամալսարանի շրջանավարտ էր եւ իր կյանքի ընկերոջ հետ ծանոթացել էր 1941 թ. Կարմիր բլուրի պեղումների ժամանակ: Ամուսնացել են Երեւանում 1944 թ.: Նրանց առաջին զավակը՝ Միխայիլը, եւս ծնվել է Երեւանում:

ԽՍՀՄ Գիտությունների ակադեմիայի հնագիտության ինստիտուտում կատարած իր գիտական աշխատանքներին զուգընթաց, տիկին Հռիփսիմեն հրատարակության է պատրաստել իր ամուսնու ուսումնասիրությունները, որոնց թվում հիշատակության արժանի են «Էրմիտաժի պատմությունը» եւ «Էջեր իմ կյանքից»:

Հ. Օ.

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

«Փյունիկը» շարունակեց հաղթարշավը

Երկու հանդիպումներով երեկ մեկնարկեց ֆուտբոլի ՀՀ բարձրագույն խմբի առաջնության 22-րդ տուրը: Կենտրոնական հանդիպումը չեմպիոնի կոչման գլխավոր հավակնորդ «Փյունիկի» եւ բրոնզե մեդալների համար պայքարող «Արարատի» մրցավեճն էր: Երկու թիմերում էլ բացակայում էին հիմնական կազմի մի քանի ֆուտբոլիստներ: Խաղակիցքը հաջող դասավորվեց չեմպիոնի համար, որն արդեն 8-րդ րոպեին հասավ հաջողության: Գոլի հեղինակ դարձավ վնասվածքից հետո խաղադաշտ վերադարձած Մամադու Դիավարան, որը ստանալով ձախ թեւից Թադեւոսյանի փոխանցումը, մոտ տարածությունից բացեց հաշիվը:

Առաջին խաղակեսն անցավ փյունիկցիների խաղային եւ տարածքային նկատելի առավելությամբ: Հատկապես ակտիվ էր Լեւոն Փաչաջյանը, որն աջ թեւից մի քանի անգամ վտանգավոր անցումներ կատարեց, որից հետո «Արարատի» դարպասին սպառնացին Գալուստ Պետրոսյանը, Աղվան Մկրտչյանը, սակայն հաջող խաղաց Ռաղաջյան: Արարատցիներն առաջին վտանգավոր պահը ստեղծեցին 40-րդ րոպեին, երբ Նվեր Խաչատրյանի փոխանցմամբ հարվածային դիրք դուրս եկավ Թադեւոսյանը, սակայն նրա հարվածը ոռաց «Փյունիկի» դարպասապահը:

Ընդմիջումից հետո արարատցիները զգալիորեն ակտիվացան եւ ի վերջո Նավոյանին հաջողվեց վերականգնել հավասարակշռությունը: Սակայն արարատցիների ուրախությունը կարճ տեւեց: Ընդամենը երկու րոպե անց «Փյունիկը» կրկին հաշվի մեջ առաջ անցավ: Աչքի ընկավ Գալուստ Պետրոսյանը: Եվս հինգ րոպե պահանջվեց երրորդ գոլը խփելու համար: Աջ թեւում կազմակերպված եռակի կոմբինացիայից հետո դիպուկ հարվածով աչքի ընկավ Փաչաջյանը: Այսպիսով «Փյունիկը» շարունակեց իր հաղթարշավը՝ տոնելով 13-րդ անընդմեջ հաղթանակը: Իսկ ահա բրոնզե մեդալների համար մղվող պայքարում արարատցիների խնդիրը զգալիորեն բարդացավ, քանի որ նրանց գլխավոր մրցակից «Բանանցի» ֆուտբոլիստները Գյումրիում հաղթեցին 2–1 հաշվով: Հյուրերից երկու գնդակն էլ խփեց Ռոմեո Ջենեբյանը, «Շիրակից» աչքի ընկավ Կարեն Խաչատրյանը:

Այսօր կկայանան տուրի մյուս երկու հանդիպումները: Աբովյանում «Դինամո-Զենիթը» կհյուրընկալի «Կոտայքին», իսկ «Հրազդան» մարզադաշտում կմրցեն «Կիլիկիան» ու «Միկան»: Ֆուտբոլասերներին տեղեկացնենք, որ «Կիլիկիան» մարզելու է հրավիրվել ՀՀ վաստակավոր մարզիչ Սամվել Դարբինյանը, որը ժամանակին գլխավորել է այդ թիմը:

Մրցաշարային աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Փյունիկ	21	18	3	0	66-19	57
2. Միկա	20	13	3	4	31–19	42
3. Բանանց	21	10	4	7	29–29	34
4. Արարատ	22	8	6	8	30–29	30
5. Դ.-Զենիթ	21	7	5	9	19–30	26
6. Շիրակ	22	4	7	11	23–34	19
7. Կոտայք	21	3	5	13	21–41	14
8. Կիլիկիա	20	3	3	14	22–40	12

Ռմբարկուները

Գալուստ Պետրոսյան	«Փյունիկ»	15
Էդգար Մանուչարյան	«Փյունիկ»	14
Նշան Էրզրումյան	«Կիլիկիա»	14
Լեւոն Փաչաջյան	«Փյունիկ»	12
Արմեն Շահգելդյան	«Միկա»	10

Ջոնսը հնարավոր է ռինգ չվերադառնա

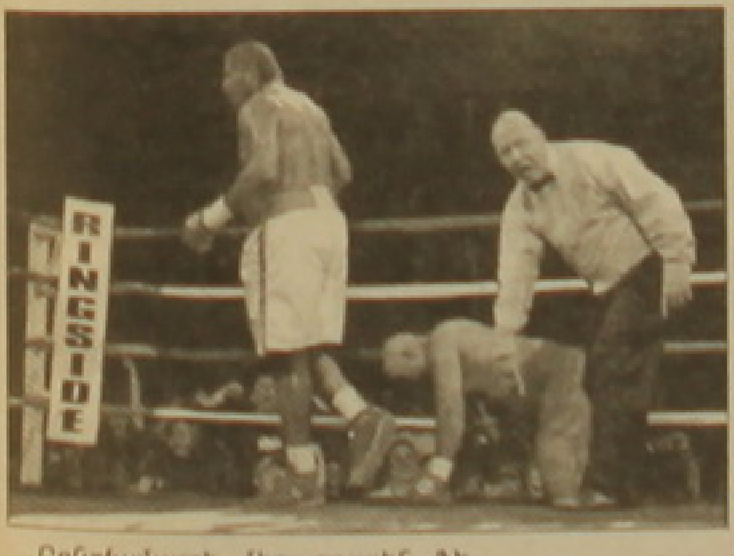

Բռնցքամարտի միջազգային ֆեդերացիայի վարկածով ծանր քաշում աշխարհի չեմպիոնի կոչման համար մենամարտը Ռոյ Ջոնսի համար տխուր վերջաբան ունեցավ: Մեմֆիսում Գլեն Ջոնսոնի հետ մենամարտի 9-րդ ռաունդի 48-րդ վայրկյանին մրցակցի երկու ուժգին հարվածները Ջոնսին գետին տապալեցին: 35-ամյա բռնցքամարտիկը նոկաուտի էր ենթարկվել եւ մի քանի րոպե անշարժ պառկած էր ռինգի հատակին: Նրան հաջողվեց ուշքի բերել եւ մարզադահլիճից անմիջապես տեղափոխեցին հիվանդանոց: Պարզվեց, որ Ռոյ Ջոնսն ուղեղի ցնցում է ստացել: Մասնագետներից ոմանք կարծում են, որ Ռոյ Ջոնսն այլեւս ռինգ չի վերադառնա:

Հարկ է նշել, որ նոկաուտի ենթարկվելու պահին Ջոնսը նկատելի առավելություն ուներ մրցակցի նկատմամբ: Սակայն հուժկու երկու հարվածները վճռեցին մենամարտի ելքը: Ջոնսը պրոֆեսիոնալ ռինգում իր 3-րդ պարտությունը կրեց, որը կարող է ճակատագրական լինել նրա համար: Նա պրոֆեսիոնալների շարքերն է ընդգրկվել 1988 թ. օլիմպիադայից հետո: Անցած տարիների ընթացքում Ջոնսը հաղթանակներ է տարել գրեթե բոլոր քաշային կարգերում, իսկ 2003 թ. գարնանը նվաճել էր բռնցքամարտի համաշխարհային ընկերակցության վարկածով աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը՝ հաղթելով Ջոն Ռուիսին: Անցյալ տարվա աշնանը Ջոնսը բռնցքամարտի միջազգային ֆեդերացիայի վարկածով աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսի համար մենամարտը շահել էր Անտոնիո Տարվերից, սակայն այս տարվա մայիսին վերջինս ռեւանշ էր վերցրել: Այժմ չեմպիոնի տիտղոսին տիրեց Գլեն Ջոնսոնը: Նա պրոֆեսիոնալ ռինգում 41 հաղթանակ է տարել, որից 28-ը՝ նոկաուտով: Ջոնսոնն ընդամենը 2 անգամ է ռինգը պարտված թողել: Ամենայն հավանականությամբ Ջոնսի հաջորդ մրցակիցը կլինի Տարվերը:

Ռոնալդոյի 500-րդ խաղը

Չեմպիոնների լիգայի խմբային մրցաշարի «Բայեր»-«Ռեալ» հանդիպումը հոբելյանական էր խաղանական ակումբի հարձակվող Ռոնալդոյի համար: «Կրուզեյրոյի», «Էյնդհովենի», «Բարսելոնի», «Ինտերի», «Ռեալի» եւ Բրազիլիայի ազգային հավաքականի կազմերում պաշտոնական եւ ընկերական մրցումներում Ռոնալդոյի անցկացրած խաղերի թիվը հասավ 500-ի: Ճիշտ է, հոբելյանը բրազիլացի ֆուտբոլիստի համար տխուր էր, քանի որ «Ռեալը» ջախջախիչ պարտություն կրեց (0-3):

Պրոֆեսիոնալ ֆուտբոլում Ռոնալդոն իր առաջին խաղն անցկացրել էր 1993 թ. մայիսին բրազիլական «Կրուզեյրո» ակումբում, որի կազմում 60 խաղի է մասնակցել: Անցած 11 տարիներին նրա հաշվին 376 գոլ է գրանցված (դրանցից 67-ը՝ «Ինտերում» անցկացրած 116 խաղում): «Ռեալում» Ռոնալդոն 106 խաղում խփել է 72 գոլ: Ֆուտբոլային ողջ կենսագրության ընթացքում բրազիլացի հարձակվողը 20 անգամ «հեթ-տրիկի» հեղինակ է դարձել: Առաջին «հեթ-տրիկը» գրանցվել է «Կրուզեյրոյի» կազմում՝ «Կոլո-Կոլոյի» հետ հանդիպման ժամանակ, իսկ առայժմ վերջինը՝ 2003 թ. ապրիլին «Ռեալի» կազմում՝ «Մանչեսթր Յունայթեդի» դարպասը: Ամենաբարձր արդյունավետությամբ նա աչքի է ընկել 1993 թ.՝ բրազիլական «Բայայի» դարպասը խփելով 5 գնդակ, իսկ 15 օր անց չորս անգամ գրավել էր «Ֆլամենգոյի» դարպասը:

Մահացել է հայտնի բռնցքամարտիկը

Ամստերդամի հիվանդանոցներից մեկում հրազենից ստացած վերքերից մահացել է Հոլանդիայի լավագույն բռնցքամարտիկներից մեկը՝ 32-ամյա Նորդին Բեն Սալահը: Նա կիսածանր քաշային կարգում ընդգրկված էր բռնցքամարտի համաշխարհային ընկերակցության դասակարգման ցուցակի լավագույն տասնյակում: Ոստիկանության կարծիքով ծննդով մարոկկոցի բռնցքամարտիկը դարձել է անհայտ բանդիտների հաշվեհարդարի զոհ: Վերջին երկու տարում նման եղանակով սպանվել է հանցագործ աշխարհի մոտ տասը ներկայացուցիչ: Առայժմ պարզ չէ, թե ինչպիսի կապ կարող էր ունենալ նրանց հետ Բեն Սալահը: Վերջինս 2002 եւ 2003 թթ. նվաճել էր միջազգային չեմպիոնի տիտղոսը քաշային իր կարգում: Անցկացրած 39 մենամարտերից 36-ում նա հաղթել էր (26-ը՝ նոկաուտով), մեկն ավարտել ոչ-ոքի, 2-ում պարտվել: Իր վերջին մենամարտը Բեն Սալահը անցկացրել էր 2003 թ. սեպտեմբերի 6-ին:

«ՄԱԿԱՍՏՐԻԱԿԱՆ ՄԿՐՄՈՒԳԻՐՆԵՐԻ» ԱՅԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ

Կրամնիկի հուժկու հարվածը

Դեռ 2000 թ., երբ Կրամնիկը, շատերի կանխատեսումներին հակառակ, 8,5:6,5 հաշվով հաղթեց Կասպարովին եւ նվաճեց դասական շախմատի վարկածով աշխարհի չեմպիոնի կոչումը, Վլադիմիրն աչքի ընկավ սկզբնախաղային արտակարգ խոր պատրաստությամբ: Ժամանակակից խոշոր գրոսմայստերները համակարգիչների օգնությամբ տարբերակները մանրակրկիտ ուսումնասիրում են երբեմն մինչեւ 25-30-րդ քայլերը: Այդ հատկանիշով Կրամնիկը փայլում է: Եվ բոլոր մասնագետների կարծիքով, ռուսական պարտիայի այն ճյուղավորումը, որով Բրիսագոյի մրցախաղի առաջին պարտիայում ռուսաստանցի գրոսմայստերը կարեւորագույն հաղթանակ տարավ Լեկոյի նկատմամբ, տանը պատրաստված «գաղտնի զենք» էր: Տպավորիչ է հատկապես այն հանգամանքը, որ Կրամնիկը խաղում էր սեւերով, եւ կարողացել էր շատ պարզ թվացող դիրքում գտնել նրբագույն հնարավորություններ:

Երկրորդ պարտիայում ոչ-ոքի գրանցվեց գործնականում առանց պայքարի, արդեն 18-րդ քայլում, Կրամնիկի առաջարկով: Երկու մրցակիցներն էլ գոհ էին այս արդյունքից: Լեկոյին, կրած ծանր հարվածից հետո, անհրաժեշտ էր շունչ քաշել՝ այն էլ սեւերով խաղալիս: Դե, իսկ Կրամնիկին ծեռնտու է հավասարություն ցանկացած պարտիայում: Չէ՞ որ այժմ նրա մրցակիցը պետք է շահի արդեն երկու խաղ՝ չեմպիոնի տիտղոսին տիրանալու համար:

Վերը հիշատակեցինք Կասպարովին: Բացառված չէ, որ նրա եւ Կրամնիկի ճանապարհները շուտով նորից խաչվեն: Համաձայն շախմատային աշխարհի վերամիավորման ծրագրի, Կրամնիկ-Լեկո մենամարտի հաղթողը պետք է հանդիպի ՖԻԴԵ-ի վարկածով աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսի համար անցկացվելիք Կասպարով-Կասիմջանով մրցախաղի հաղթողի հետ: ՖԻԴԵ-ն նախատեսում է իր լավագույն շախմատիստին որոշել եկող տարվա սկզբներին, իսկ «միացյալ եւ ընդհանուր» արքային՝ 2005 թ. կեսերին:

Երբ Բրիսագոյում Կրամնիկին եւ Լեկոյին հարցեր են տալիս՝ կապված ապագայի հետ, նրանք միանգամայն խուսափողական պատասխաններ են տալիս: Առայժմ նրանց ուղեղը զբաղված է ընթացիկ մրցախաղով, որի երրորդ պարտիան կկայանա այսօր:

ԳԱԳԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Կուզնեցովայի հաղթարշավը կասեցվեց

Ռուս թենիսիստուհի Սվետլանա Կուզնեցովային չհաջողվեց 3-րդ անընդմեջ մրցաշարը շահել: Պեկինում մասնակցելով Չինաստանի բաց առաջնությանը, Կուզնեցովան հաջողությամբ հաղթահարելով նախնական փուլի բոլոր արգելքները, մտավ եզրափակիչ, որտեղ զիջեց Սերենա Ուիլյամսին (6-4, 5-7, 4-6): Մինչ եզրափակիչ մրցամարտը, Կուզնեցովան 14 անընդմեջ հաղթանակ էր տոնել: Սակայն 15-րդ հանդիպումը նրա համար հաղթական չեղավ: Սերենա Ուիլյամսը մարզական իր կենսագրությունում 25-րդ տիտղոսը նվաճեց:

Զուգախաղում հաջողությունն ուղեկցեց Սաֆինա-Գալյարդի զույգին, որը երկու խաղափուլում միեւնույն 6-4 հաշվով պարտության մատնեց Դուլկո-Վենտո Կաբչի երկյակին:

Ֆյոլերը հրաժարական տվեց

Գերմանիայի հավաքականի նախկին գլխավոր մարզիչ Ռուդի Ֆյոլերին ընդամենը մեկ ամիս բախտ վիճակվեց գլխավորելու իտալական «Ռոման»: «Բոլոնիայից» կրած պարտությունից հետո (1-3) Ֆյոլերը հրաժարական տվեց: Չորս խաղից հետո «Ռոմայի» հաշվին նույնքան միավոր է գրանցվել: Իր որոշումը գերմանացի մասնագետը հետեւյալ կերպ է բացատրել. «Թիմն իմ հետեւից չի գալիս: Ես գաղափարներ ունեի, որոնք իրականացնել չհաջողվեց»: Ակումբի նախագահ Ֆրանկո Սենսին ընդունել է Ֆյոլերի հրաժարականը, որի համար մարզիչն իր շնորհակալությունն է հայտնել: Այսպիսով, Մադրիդի «Ռեալի» հետ չեմպիոնների լիգայի հանդիպումից առաջ «Ռոման» մնաց առանց գլխավոր մարզչի:

Լավագույնը Բարիկելոն էր

«Ֆերարի» թիմի անդամ Ռուբենս Բարիկելոն Շանհայի նոր ավտոմրցուղում դարձավ «Ֆորմուլա-1» դասի աշխարհի առաջնության 16-րդ փուլի հաղթող: Բարիկելոն կրկնեց 2 շաբաթ առաջ Իտալիայում ցույց տված արդյունքը: 2-րդ տեղը գրավեց Բատոնը: Լավագույն եռյակը եզրափակեց ֆինն Ռայկոնենը:

Չնայած Միխայել Շումախերը հաջող հանդես չեկավ, սակայն ընդհանուր հաշվարկով նա շարունակում է վստահորեն գլխավորել մրցաշարային աղյուսակը: Նրա հաշվին գրանցված է 136 միավոր: Բրազիլացի Ռուբենս Բարիկելոն Շումախերից հետ է մնում 28 միավորով: 3-րդ տեղում Բատոնն է (79 միավոր):

«Կոնստրուկտորների» գավաթի մրցաշարում առջեւից է ընթանում «Ֆերարին»՝ 244 միավոր: 2-րդ տեղում ԲԱՐ-ն է (105), 3-րդ հորիզոնականը զբաղեցնում է «Ռենոն» (96):

Պելեն որոշել է թոշակի անցնել

Ֆուտբոլի արքա Պելեն վճռել է թոշակառու դառնալ: Նա դիմել է Բրազիլիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիային «Սանթոսի» հետ իր պայմանագրի պատճենը ստանալու խնդրանքով: «Սանթոսը» միակ թիմն էր, որում Պելեն Բրազիլիայում 18 տարի հանդես է եկել: Պայմանագրի պատճենն անհրաժեշտ է թոշակի անցնելու համար նախատեսված աշխատանքային ստաժը հաստատելու համար: Բրազիլիայում գործող կարգի համաձայն, թոշակ ստանալու համար անհրաժեշտ է 35 տարվա աշխատանքային ստաժ: Այնպես որ, Պելեն պետք է փաստաթղթեր ներկայացնի, որոնք կհաստատեն, թե մնացած 17 տարիները որտեղ է աշխատել: Հայտնի է, որ 1974-77 թթ. նա հանդես է եկել ամերիկյան «Կոսմոսում»: Հետագայում նա վերադարձավ հայրենիք, որտեղ որոշ ժամանակ զբաղեցնում էր երկրի սպորտի նախարարի պաշտոնը: Պելեն ցանկանում է առավելագույն թոշակ ստանալ, որը Բրազիլիայում 2580,72 ռեալ է (900 դոլար): Իհարկե, ակնհայտ է, որ երկար տարիներ ֆուտբոլային խաղադաշտերում հանդես եկած եւ գրեթե բոլոր բարձրագույն տիտղոսներին արժանացած ֆուտբոլիստը, որը հետագայում հաջողակ գործարար էր, թոշակի հույսին չի մնացել: Այնուամենայնիվ, 63-ամյա Պելեն որոշել է օգտվել իր սահմանադրական իրավունքից:

Իսկ ՖԻՖԱ-ն բարձր գնահատելով Պելեի ծառայությունները համաշխարհային ֆուտբոլում, միջազգային ֆեդերացիայի 100-ամյա հոբելյանի առթիվ նրան պարգեւատրել է շքանշանով: Նման պատվի է արժանացել նաեւ Ֆրանց Բեկենբաուերը:

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Ծանուցում

Հարավային Կովկասում Հայնրիխ Բյոլի անվան հիմնադրամի տարածաշրջանային գրասենյակը հայտարարում է տարածաշրջանային կրթաթոշակային մրցույթ
նորագույն պատմության, սոցիոլոգիայի եւ քաղաքների կայուն զարգացման ոլորտներում

(երիտասարդ պատմաբանների, սոցիոլոգների, քաղաքագետների, ճարտարապետների եւ էկոլոգների համար)

Նորագույն պատմություն (1900-2000 թթ.)
- Ամենօրյա պատմություն
- Էթնիկ եւ դավանական պատկանելիության նշանակության փոխակերպում
- Քաղաքի սոցիալական եւ մշակութային կենսագրություն
- Քաղաքական բռնությունների պատմությունը կովկասյան հանրապետություններում
- Ամբողջատիրության դեմ դիմադրությունը կովկասյան հանրապետություններում 1920-50-ական թթ.
- Այլախոհության պատմությունը, ազգային շարժումները եւ մարդու իրավունքները կովկասյան հանրապետություններում Ստալինի մահից հետո

Սոցիոլոգիա
- Անհավասարության եւ խտրականության հիմնահարցեր
- Իշխանության ոչ ֆորմալ կառուցվածքները
- Կրոնի դերը ժամանակակից պետության եւ հասարակության մեջ
- «Յուրայինը» եւ «օտարը» հասարակության մեջ
- Գենդերային դերերի փոխակերպումը ժամանակակից հասարակության մեջ

Քաղաքների կայուն զարգացում
- Քաղաքի էկոլոգիական եւ սոցիալական վերափոխումը
- Քաղաքների զարգացմանն ուղղված նորմատիվ-իրավական եւ ինստիտուցիոնալ համակարգի վերլուծություն եւ առաջարկներ
- Հասարակության մասնակցության ձեւերը քաղաքների զարգացմանը միտված որոշումների կայացման գործընթացում
- Փոքր ու միջին քաղաքների խնդիրներն ու ներուժը
- Քաղաքային տեղագրություն

Հայնրիխ Բյոլի անվան հիմնադրամը գերմանական անկախ քաղաքական հիմնադրամ է, որը գործում է 1987 թ. եւ համագործակցում է Գերմանիայի Կանաչների կուսակցության հետ: Հիմնադրամն աջակցում է նախագծեր քաղաքացիական հասարակության զարգացման, հասկապես գենդերային քաղաքականության եւ կանանց իրավունքների, ինչպես նաեւ բնապահպանության ոլորտներում:

Տարածաշրջանի կրթաթոշակային ծրագրի նպատակը

Կրթաթոշակային ծրագիրը նախատեսված է հարավկովկասյան տարածաշրջանում իրականացվելիք գիտական հետազոտությունների համար:

Ծրագրի նպատակներն են.
- Օժանդակել երիտասարդ գիտնականներին՝ հասարակական գիտությունների նորացման միջոցով Հարավային Կովկասում տարածաշրջանային համագործակցության շրջանակներում անհատական, միջառարկայական գիտական հետազոտություններ իրականացնելու համար.
- Օժանդակել Հարավային Կովկասում բարձրակարգ մասնագետների տարածաշրջանային ցանցի ձեւավորմանը:

Մրցույթի պայմանները

Տարածաշրջանային գիտահետազոտական կրթաթոշակի հայտ կարող են ներկայացնել 1969-1982 թթ. ծնված, բարձրագույն կրթություն ունեցող եւ Հարավային Կովկասի երկրներում մշտապես բնակվող անձինք: Երկու օտար լեզուների (արեւմտաեվրոպական եւ ռուսերեն) իմացությունը պարտադիր է: Հայտերը ընտրելիս հատուկ ուշադրություն է դարձվելու մեթոդաբանական առումով նորարարական աշխատությունների վրա, որոնք հաշվի են առնում որակական եւ համեմատական մեթոդները:

Կրթաթոշակների տեւողությունն ու ծավալը

Կրթաթոշակների տեւողությունը 12 ամիս է. 01.01.2004 31.12.2005. Կրթաթոշակների ծավալը կազմում է ամսեկան 200 եվրո: Լրացուցիչ նախատեսվում է նաեւ համընթաց ծրագիր, որը ներառում է սեմինարներ, ամառային դպրոց, հրապարակումներ եւ այլն:

Ընդհանուր ցուցումներ
- Կրթաթոշակը անհատական օժանդակություն է եւ չի կարող օգտագործվել կրթաթոշակային ծրագրից դուրս կատարվող նախագծերի ֆինանսավորման համար:
- Մրցույթին մասնակցելու համար հայտ ներկայացնող անձի գիտական հաստատության հայցորդ կամ աշխատակից լինելը պարտադիր չէ:
- Ցանկության դեպքում հիմնադրամը ապահովում է անհրաժեշտ կապ գիտական խորհրդատուների հետ:
- Հիմնադրամը առաջնորդվում է սեռերի հավասարության սկզբունքով:
- Մրցույթին մասնակցելու համար անհրաժեշտ հայցաթերթիկները տեղադրված են Հարավային Կովկասում հիմնադրամի տարածաշրջանային գրասենյակի էլեկտրոնային էջում՝ www.boell.ge
- Հայտեր ներկայացնելու վերջնաժամկետը 2004 թ. հոկտեմբերի 31-ն է:

Մրցույթին մասնակցելու համար պահանջվող փաստաթղթեր
1. Տիտղոսաթերթ հետեւյալ առանձին տվյալներով. անուն, ազգանուն, ծննդյան թիվ, երկիրը, ոլորտը (պատմություն/սոցիոլոգիա/ուրբանիստիկա), մրցութային թեման, աշխատանքի անվանումը
2. Հայտաթերթիկ (տես www.boell.ge)
3. Տպեցյալ ինքնակենսագրություն (CV)
4. Էսսե (3-5 էջ ծավալով), որտեղ պետք է ներկայացվեն մասնագիտական եւ անձնական հիմնավորումները, այն է՝ Ինչո՞ւ եմ ես հետաքրքրվում տվյալ թեմայով, ինչ գիտեմ ընտրված թեմայի վերաբերյալ, ինչ մեթոդներ եմ պատրաստվում կիրառել հետազոտության ընթացքում եւ տարեկան աշխատանքային պլան:
5. Երաշխավորագրեր երկու գիտնականների կամ այն հաստատության ղեկավարի կողմից, որտեղ դուք աշխատել եք (ինչպիսի կոնկրետ փորձ կամ գիտական աշխատանքով է հիմնավորված երաշխավորագիրը):
6. Բարձրագույն կրթության վկայական (բակալավր, մագիստրոս կամ 5-ամյա բարձրագույն կրթություն) գնահատականներով:
7. Գիտական աշխատությունների ցանկը (առկայության դեպքում) եւ հնարավորության դեպքում դրանց պատճենները՝ մինչեւ 20 էջ ծավալով:

Վերը նշված փաստաթղթերը (բացի գիտական աշխատություններից) պետք է ներկայացվեն ռուսերեն լեզվով: Հայտերի ոչ լրիվ փաթեթները չեն դիտարկվելու: Անպայման օգտագործել համակարգչային տառատեսակներ:

Մրցույթի հայտերը ուղարկել հետեւյալ հասցեով.
Հարավային Կովկասում Հայնրիխ Բյոլի անվան տարածաշրջանային գրասենյակ
Վրաստան, Թբիլիսի, Ռադիանի փող., թիվ 5, 0179,
info@boell.ge ֆաքս. + 995 32 912897

CONVERSE BANK

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Կոնվերս բանկ» ՓԲԸ-ն հայտարարում է մրցույթ հետեւյալ թափուր հաստիքների համար՝

Ներքին վերահսկողության ծառայություն.
Առաջատար մասնագետ-վերստուգիչ,
Անվտանգության բաժին.
Առաջին կարգի մասնագետ,
Հաշվարկային կենտրոն.
Առաջատար մասնագետ,
Առաջին կարգի մասնագետ,
Օժանդակող գրասենյակ.
Առաջին կարգի մասնագետ,
Մասնագետ (2 հաստիք),
Ներքին հաշվապահություն.
Առաջատար մասնագետ,
Աշխատակազմ.
Գործավար,
Թարգմանիչ-արխիվավար,
«Կենտրոն» մասնաճյուղ.
Հաճախորդների գործառնական սպասարկման բաժին առաջատար մասնագետ-գանձապահ,
Դրամարկղային գործառնությունների բաժնի գանձապահ:

Մանրամասն տեղեկությունների համար դիմել «Կոնվերս բանկի» գլխամասային գրասենյակ՝ Վազգեն Սարգսյան 26 հասցեով կամ զանգահարել ***545416*** հեռախոսահամարով:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Թանգարանների աշխատողների եւ բարեկամների ասոցիացիա» ՀԿ-ն եւ Հայաստանի ազգային պատկերասրահը Բաց հասարակության ինստիտուտի օժանդակության հիմնադրամի աջակցությամբ հայտարարում են «ԵՍ ԱՆՏԱՐԲԵՐ ՉԵՄ» խորագրով **պլակատի մրցույթ** հետեւյալ թեմաներով՝ *կոռուպցիա, աղքատություն, արտագաղթ, էկոլոգիա:* Մրցույթին մասնակցել ցանկացող բոլոր արվեստագետները կարող են ներկայացնել նախկինում չցուցադրված առավելագույնը չորս աշխատանք՝ 70x50 սմ չափի, ցանկացած տեխնիկայով:

Լավագույն աշխատանքների համար սահմանված են հետեւյալ մրցանակները՝

*մեկ առաջին մրցանակ - **500 ԱՄՆ** դոլարին համարժեք դրամ,*
*մեկ երկրորդ մրցանակ - **300 ԱՄՆ** դոլարին համարժեք դրամ,*
երկու երրորդ մրցանակ յուրաքանչյուրը՝ 150 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ:

Խրախուսական մրցանակի արժանացած մեկ պլակաս կցուցադրվի Երեւան քաղաքի կենտրոնում՝ մեծ ազդավահանակի վրա: Մրցանակների արժանացած աշխատանքները կտիրաժավորվեն:

Ժյուրիի կողմից ընտրված աշխատանքները կդառնան Հայաստանի ազգային պատկերասրահի սեփականությունը, կտպագրվեն կատալոգում եւ կցուցադրվեն ազգային պատկերասրահում եւ մարզերում:

Հետաքրքրված արվեստագետները պետք է մինչեւ 2004թ. դեկտեմբերի 25-ը ներկայացնեն աշխատանքները /պլանշետի վրա, առանց ստորագրության՝ ընտրության անաչառությունը առավելագույնս ապահովելու համար/:

Կենսագրական տվյալներ եւ ներկայացված աշխատանքների ցանկը ներկայացնել հետեւյալ հասցեով. Երեւան, Հանրապետության հրապ. Հայաստանի ազգային պատկերասրահ:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել **հեռ. 583463, 580816,** ***http//:www.gallery.am***

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՀՀ բնապահպանության նախարարության ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալության կողմից ՀՀ ջրային օրենսգրքի եւ ՀՀ կառավարության 07.03.03 թ. N 217-Ն եւ N 218-Ն որոշումների պահանջների համաձայն մշակվում են ՀՀ **Տավուշի մարզում** կառուցվող **«Ծաղկավան» ՓՀԷԿ** Հախում գետից ոչ ռոգման սեզոնին ջրառի ջրօգտագործման թույլտվությունների նախագծերը:

Բոլոր շահագրգիռ անձինք, ովքեր կցանկանան ծանոթանալ փաստաթղթի նախագծի նախնական տարբերակին, կարող են աշխատանքային օրերին, ժամը 17-18-ը դիմել ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն (հասցեն՝ Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ):

Հասարակության կողմից փաստաթղթի նախնական տարբերակի լսումը տեղի կունենա 2004 թ. հոկտեմբերի 12-ին, ժամը 16:00-ին, Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ:

ՀՀ ՋՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

www.azg.am
IN ARMENIAN, RUSSIAN, ENGLISH AND TURKISH

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Խնդրում ենք բոլոր կազմակերպություններին եւ քաղաքացիներին ***Կարեն Կարապետի Բարսեղյանի*** (ծնվել է 1975 թ., բնակվել է Երեւանի ՀԱԲ-2 թաղամասի 129 շենքի թիվ 10 բնակարանում) վերաբերյալ իրենց հայտնի տեղեկությունները հայտնել Արաբկիր եւ Քանաքեռ-Զեյթուն համայնքների առաջին ատյանի դատարան կամ զանգահարել **24-01-61** հեռախոսահամարով:

ՀՀ Կենտրոնական բանկը 28.09.2004թ. ժ.9.00 -ից սահմանում է արտարժույթի հետեւյալ հաշվարկային փոխարժեքները ու գնման եւ վաճառքի հետեւյալ գները.

ISO ի կոդը	Միավոր	Արտարժույթ	Հաշվարկային փոխարժեք	Գնում	Վաճառք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	510.87	505.80	516.00
EUR	1	ԵՎՐՈ	626.02	622.30	629.80
RUR	1	Ռուս. ռուբլի	17.49	16.40	18.50

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՀՀ բնապահպանության նախարարության ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալության կողմից ՀՀ ջրային օրենսգրքի եւ ՀՀ կառավարության 07.03.03 թ. N 217-Ն եւ N 218-Ն որոշումների պահանջների համաձայն մշակվում են ՀՀ **Արմավիրի մարզի Լուսագյուղ գյուղի** հողի սեփականատեր **Խաչատուր Խաչատրյանին** ձկնաբուծության նպատակով ստորերկրյա ջրային ռեսուրսներից 53.0 լ/վրկ ջրառի ջրօգտագործման թույլտվությունների նախագծերը:

Բոլոր շահագրգիռ անձինք, ովքեր կցանկանան ծանոթանալ փաստաթղթի նախագծի նախնական տարբերակին, կարող են աշխատանքային օրերին, ժամը 17-18-ը դիմել ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն (հասցեն՝ Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ):

Հասարակության կողմից փաստաթղթի նախնական տարբերակի լսումը տեղի կունենա 2004 թ. հոկտեմբերի 12-ին, ժամը 16:00-ին, Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ:

ՀՀ ՋՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-24-83

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունյաց 70ա Գրանցման թիվ՝ 65, դասիչ՝ 69150 Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 27.09.2004 Գինը՝ 100 դրամ